Biblioteca Județeană MUREȘ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

amfiteatru

Anul IV, mai 1974
5 (101)
Apare lunar
12 pagini 1 leu

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ EDITATĂ DE UNIUNEA ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR COMUNIȘTI DIN ROMÂNIA

108

MAI

Timp pentru țară

Anul 1974 trece în istoria patriei socialiste ca un timp decisiv pentru țară, pentru acest înalt și deplin ev al construcției ce poartă în fiecare fibră a sa, în fiecare idee, în fiecare faptă, insemnele viitorului. Cele două mari evenimente — a XXX-a Aniversare a Eliberării și Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român — sînt argumente de conștiință pentru dăruirea cu care oamenii acestui pămînt implinesc cuvîntul partidului, profundă și amplă viziune a țării de mîine.

A trăi **acum, aici,** înseamnă a munci cu devotament, cu inteligență și pricepere pentru a da locului tău în frontul construcției dimensiunea maximă a angajării. Recent a avut loc Congresul Frontului Unității Socialiste, forum larg al unității națiunii noastre în jurul partidului comuniștilor. Alegînd în funcția de președinte al Frontului Unității Socialiste pe primul bărbat al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Congresul a dat expresie sentimentelor de devotament și dragoste cu care poporul nostru, într-un consens unanim, urmează exemplul strălucit al secretarului general al partidului, destin din destinul comunist al României contemporane. În Cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Vă asigur pe dumneavoastră, întregul popor, că voi face totul pentru a asigura înfăptuirea neabătută a programului trasat de Congresul al X-lea, a programului ce va fi elaborat de Congresul al XI-lea al partidului, avînd convingerea că aceasta corespunde pe deplin năzuințelor vitale ale întregului popor, că de realizarea acestor programe depind bunăstarea, fericirea, viitorul însuși al națiunii noastre socialiste".

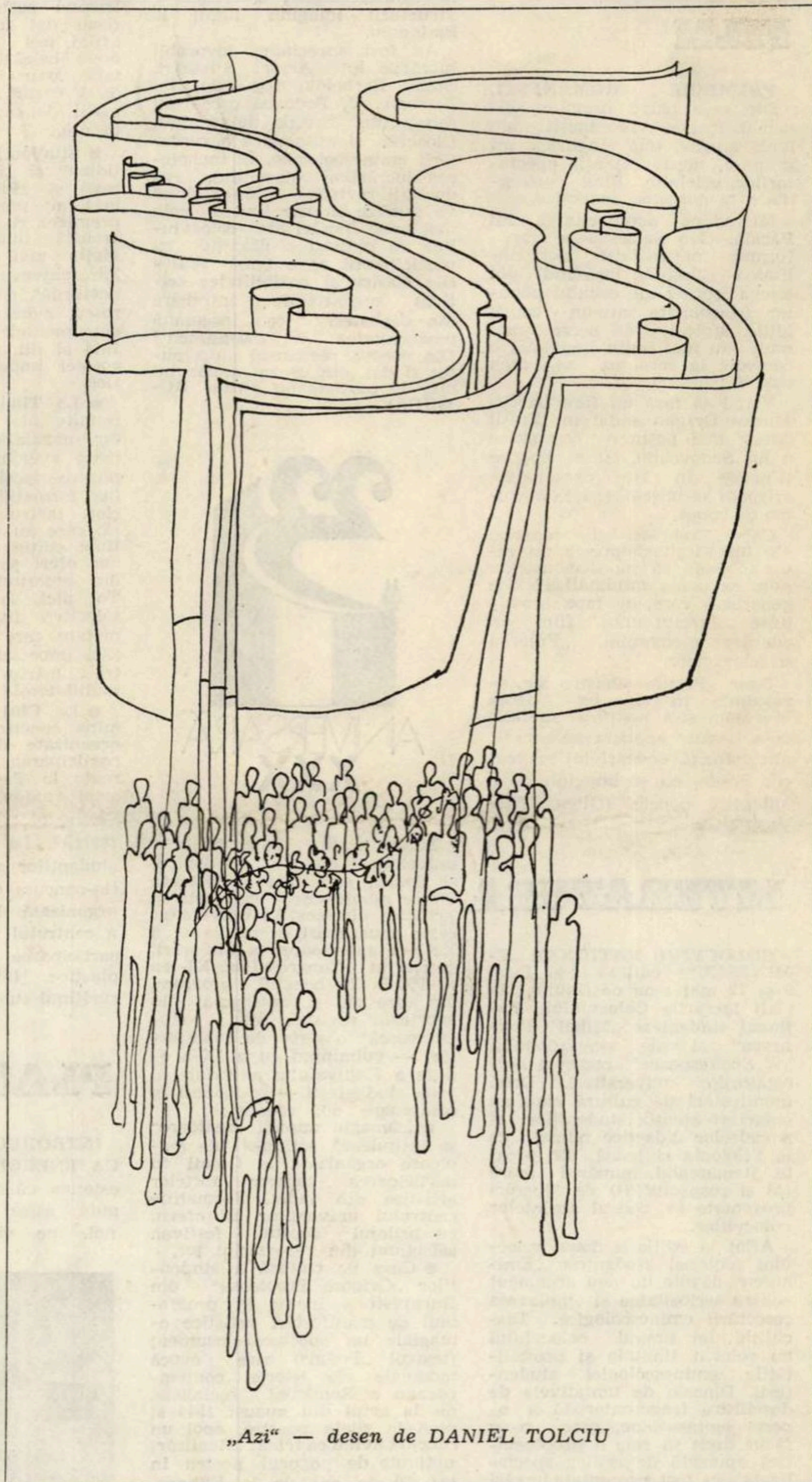
Crez și îndemn pentru noi toți, deviză de viață și muncă a generației tinere, care face din îndeplinirea ei o coordonată fundamentală a tinereții comuniste. Pentru studențimea țării, aflată acum pe băncile amfiteatrelor mereu deschise spre producție, spre responsabilitatea viitoarei profesii, timpul prezent are culoarea intensă a unui bun care aparține, efectiv și afectiv, țării, devenirii ei.

Cu tot ce sînt, aparțin acestui pămînt — vers și simbol în care creștem, putere petrecută în sensul unui legămînt suprem. Munca noastră, creația noastră, tot ce se naște din această voință și știință a cunoașterii, supunem patriei, drept răspuns la lumina în care ne este dat să fim.

Iată de ce, iată pentru ce, revista „Amfiteatru", care există ca rezonator al creației studențești în diversele domenii ale artei și culturii, are datoria să cuprindă în paginile ei toate valorile care exprimă, profund și matur, acest legămînt.

Timp pentru țară — permanență a unui ideal în care sîntem, în care credem.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

„Azi" — desen de DANIEL TOLCIU

ÎN ACEST NUMĂR

Eugen Barbu, M. N. Rusu, Doru Mielcescu, Simelia Bron, Gabriel Stănescu, Paul Balahur, Teodor Răpan, Mihai Tatulici, Eugen Mihăescu, Alexandru Vlad, Iolanda Șokner, Gabriela Bogza, Vivi Anghel, Viorel Tismăneanu, Radu Solcan, Dinu Flămând, Constanța Buzea, Tudor Octavian, Ana Blandiana, Romul Munteanu, Nicolae Prelipceanu

Cenaclul „Amfiteatrul artelor" lansează pe Viorel Sâmpetrean, Adina Dimitriu, Daniel Tolciu, Eugen Cristian Motriuc

Comentar, Primele, Antologia „Amfiteatru", Opinia literară și artistică, Diorama, Dialectica ideilor, Liceu, „Amfiteatrul artelor", Convorbiri colegiale, Evenimond

ÎN ACEST NUMĂR

427.161

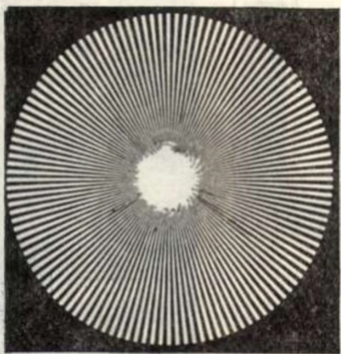
PATRIEI

DUNĂREA

Trece-o măicuță bătrînă, cu brîul de lînă, învăluită în abur de stea. Trece Dunărea mea, căutînd. Rînd pe rînd, răsfoiește cîmpiile, rîurile. Pădurea și grîurile. Nemărginirea de cer. Zilele, nopțile — pier. Se ridică alte și alte. Scunde, înalte — fiecărui tărîm după chip. Măicuța prefiră nisip printre degete de răcoare. Prefiră lună și soare. Și parcă-l găsește : cîntul lui — bogăție de pește, ochii lui — corăbii plecate ; inima — timp fluid, de cetate. Iar firele de nisip ni se-adaugă la chip, ne îmbracă-n iubire solară și ne trec înspre chipul de țară pe care-l tot mîngîie și-l îngînă Măicuța-cu-brîul-de-lînă.

George Florin Cozma

COMENTAR

FILM

PREMIERE ROMÂNEŞTI. Din cele patru premiere cinematografice româneşti ale lunii aprilie, una singură, mi se pare, merită atenţia spectatorilor, celelalte fiind susceptibile la aprecieri polemice.

Mizind pe popularitatea lui Păcală, Geo Saizescu a transformat nejustificat personalitatea acestuia, însăilînd din cîteva isprăvi ale eroului popular (consumate într-un cadru idilic, străjuit de berze mai mult sau mai puţin împăiate) o comedie la care nu se prea rîde („Păcală").

Vrind să facă un film istoric, Mircea Drăgan a dat în „Fraţii Jderi" mai puţin o ecranizare a lui Sadoveanu, cit o epopee stîngace în care personajele crispate se mişcă greu în costume de epocă.

Cele „Trei scrisori secrete" ale lui Virgil Calotescu nu reuşesc decît să ne demonstreze cum se poate minimaliza o idee generoasă care, de fapt, constituise subiectul unui film cu adevărat memorabil, „Puterea şi adevărul".

Doar „Porţile albastre ale oraşului", în regia lui Mircea Mureşan, şi-a justificat în luna ce-a trecut apariţia pe ecrane, atit datorită scenariului lui Marin Preda, cit şi imaginii de o autentică poezie. **(Oltea BUZESCU)**

LITERATURA

COLOCVIUL NAŢIONAL „EMINESCU" — ediţia a II-a. Între 9 şi 12 mai s-au desfăşurat la Cluj lucrările **Colocviului naţional studenţesc „Mihai Eminescu"** şi ale simpozionului „W. Shakespeare", rezervat cercetătorilor universitari. Două manifestări de cultură care au polarizat atenţia studenţilor şi a cadrelor didactice numai de la Filologia clujeană, din păcate. Remarcabil, numărul mare (45 şi respectiv 24) de lucrări prezentate în cadrul şedinţelor colocviilor.

Aflat la ediţia a doua, colocviul naţional studenţesc „Eminescu" devine un nou argument pentru seriozitatea şi amploarea cercetării eminescologice. Discuţiile din timpul colocviului au relevat limitele şi posibilităţile eminescologiei studenţeşti. Dincolo de tentativele de descifrare fragmentaristă a operei eminesciene, care n-au făcut decît să reia o problematică epuizată de critica specializată, au fost prezentate lucrări de autentică condiţie şi valoare critică. Dintre acestea, **Aberaţia lui Hyperion** (Crenguţa Diaconescu, Iaşi) propune o viziune nouă a Luceafărului la un mod convingător şi deloc hazardat, noutatea terminologiei fiind un efect firesc al noutăţii viziunii critice. **Fantasticul în proza lui Eminescu** (Dorina Suhanea) aduce o resistematizare a motivelor fantasticului eminescian, dintr-o perspectivă simultan teoretică şi analitică şi, mai mult decît atît, propune o ipoteză originală asupra fantasticului în genere, fructificînd experienţa unei lecturi noi asupra specificului eminescian. Considerată una dintre cele mai solide lucrări ale colocviului, **Conceptele gîndirii critice** (Virgil Suciu, Cluj) construieşte un proiect ambiţios al unei viziuni eminesciene dintr-un unghi neabordat în eminescologie : o critică a structurii imaginii lumii la Eminescu.

Au fost apreciate favorabil lucrările lui Artur Silvestri, Ştefan Berbeley, Aug. Pop, Gh. Perianu, V. Podoabă care au reprezentat direcţia de sorginte filosofică şi mitologică a cercetării eminescologice. În încheierea lucrărilor colocviului, redactorii revistei **Echinox** (care va publica în numărul 4 cele mai bune lucrări ale colocviului) au realizat o discuţie cu participanţii pe o temă **(Valorile clasice şi posibilitatea criticii)** sugerată de o întrebare din dezbateri : ce înseamnă modernitatea lui Eminescu ? Din păcate, răspunsul nu a putut fi dat, din cauza numărului mic de participanţi. **(Ion BUDUCA)**

Studenţii din toate centrele universitare ale ţării au dedicat şi dedică cele mai importante dintre manifestările culturale şi artistice din acest an universitar celor două mari evenimente : a XXX-a aniversare a Eliberării patriei şi Congresul al XI-lea al P.C.R. În bogatul program, din care am şi consemnat în cuprinsul revistei „Viaţa studenţească" o serie de manifestări — culminînd cu a IX-a ediţie a Festivalului naţional al artei studenţeşti — se înscriu în continuare noi reuşite :

● „Omagiu muncii creatoare" se intitulează acţiunea de amploare organizată la **Galaţi** cu participarea tuturor forţelor artistice din judeţ. Formaţiile centrului universitar au oferit, cu prilejul acestui festival, selecţiuni din repertoriul lor.

● Casa de cultură a studenţilor „Grigore Preoteasa" din **Bucureşti** a inclus în programul de manifestări artistice omagiale un spectacol-document (teatrul „Podul") care evocă momente ale istoriei contemporane a României socialiste, de la actul din august 1944 şi pînă în zilele noastre, apoi un concurs avînd ca temă: „Realizări obţinute de poporul nostru în cei 30 de ani de la Eliberare" şi un spectacol-colaj, a cărui premieră se anunţă în preajma zilei de 23 August şi care va reuni, selectiv, toate forţele artistice studenţeşti ale centrului universitar.

● Studenţii Institutului politehnic din **Iaşi** au dedicat actuala ediţie a Festivalului „Gheorghe Asachi" celor două evenimente memorabile ale anului. Din cuprinsul amplei manifestări menţionăm : evocări ale insurecţiei armate — cu ajutorul unor participanţi direcţi la evenimente, mese rotunde, competiţii sportive, spectacole prezentate de formaţiile de teatru şi de muzică uşoară ale institutului, concursul de poezie organizat de revista „Viaţa politehnicii" etc.

● A V-a ediţie a Festivalului artistic **craiovean** „Primăvara studenţească" s-a aflat sub acelaşi semn omagial. Antrenînd peste 700 de studenţi, şi-au dat întîlnire cu acest prilej trei formaţii teatrale, nouă brigăzi artistice de agitaţie, patru grupuri vocale, două coruri şi numeroase formaţii de muzică populară şi uşoară.

● Studiourile de teatru „Cotidian" şi „Podul" din **Bucureşti** şi „Filothalia" din **Craiova** au prezentat spectatorilor premiere cu colajul politic „Întrebări timpului", piesele „O staţie mai departe" de M.R. Paraschivescu şi „Convorbire nocturnă" de Leonida Teodorescu, avînd texte inspirate de evenimentele din 23 August 1944 şi din anii ce au urmat acestei importante date istorice.

● La **Timişoara,** ansamblurile reunite ale centrului universitar omagiază cele două importante evenimente printr-un amplu spectacol de gală. Vor evolua formaţiile de estradă, folclor, teatru în limba maghiară, care au fost laureate la ultima ediţie a F.N.A.S. şi care vor oferi spectatorilor secvenţe din repertoriul lor permanent. Tot aici, se va iniţia o gală selectivă din pelicule documetare care înfăţişează realizări importante ale anilor noştri, mărturii ale dezvoltării multilaterale a ţării.

● La **Cluj** a avut loc săptămina spectacolelor studenţeşti organizate de C.U.A.S.C. cu participarea formaţiilor laureate la Festivalul naţional al artei studenţeşti, ediţia 1974 şi Festivalul „Primăvara studenţească". La Casa de cultură a studenţilor s-a deschis expoziţia-concurs de grafică militantă organizată de comisia culturală a centrului universitar Cluj cu participarea institutelor de arte plastice. **(Simelia BRON,** cu sprijinul subredacţiilor noastre).

PLASTICA

INTRODUCERE ÎN ESTETICA ENERGIEI. Introducerea în estetica energiei poate fi începută astăzi de fiecare dintre noi, pe viu, în expoziţia-studiu a Galeriei Noi. Organizatorii expoziţiei „Artă şi Energie" au acumulat lucrări plastice originale şi reproduceri ilustrînd momente din istoria acestei probleme, le-au comentat cu citate din programe estetice, şi meditaţiile unor fizicieni, din eseurile unor artişti, astfel ca întregul să devină o monografie vie a unei teme estetice. Momentul expoziţional nu este numai ultimul moment din geneza operei, întrucît însăşi tema şi metodele acestei arte sînt dinamice, continui, ducînd la multiplicarea unui motiv ideatic şi plastic din numeroasele răsfrîngeri ale lui, în timp, în conştiinţa spectatorului. Gîndul, ochiul, gestul sînt esenţial energetice, atît în funcţionarea lor, cît şi în ceea ce deduc şi induc în obiecte. Rareori am avut ocazia să înţelegem mai clar rostul şi adevăratul sens al cercetării estetice. Solicitarea simultană a ochiului, gestului şi gîndului în expoziţie, pentru a da viaţă obiectului — căci orice obiect se cere animat de relaţia noastră cu el — de a găsi apoi noi ipoteze şi noi relaţii în întregul existenţei, dau parcursului acestei expoziţii o pulsaţie vie care angajează spectatorul, transformîndu-l din public în participant. Mai mult ca oricînd, artistul reuşeşte aici să-l angajeze într-o problematică a actualităţii, să-l conducă printre meandrele faptelor observate şi construite spre a înţelege că universul plastic este al tuturor, nu numai al celor care-l propun, artiştii. Energia poate fi simbolizată de artă sau folosită concret, dar de această dată nu sîntem prinşi numai într-un joc, într-un dans real sau iluzoriu al formelor. Putem descoperi rădăcina lor ascunsă, putem cerceta un moment din constituirea imaginii şi astfel problema simplă a cineticului devine tema complexă a energiei. **(Radu PROCOPOVICI)**

TEATRU

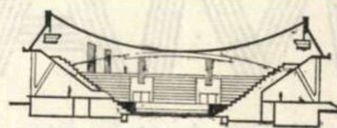
EDUCATIV SAU COMERCIAL. Am vizionat „Noile suferinţe ale tînărului W" de U. Plenzdorf — o piesă „exclusiv pentru tineret", cum anunţă Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" — la o reprezentaţie de duminică seara, în faţa unei săli arhipline, cu un public în proporţie de 90 la sută tineri ce nu depăşeau 20 de ani.

Mă întreb care a fost cîştigul pe plan educativ (şi nu numai) al acestor tineri încîntaţi în faţa unui personaj (excelent interpretat, de altfel, de Virgil Ogăşanu) ce le-a servit pe parcursul a două ore certitudinea valabilităţii unei atitudini pe care şcoala şi societatea, în general, o respinge ferm, comportament aflat sub semnul bluegens-ilor, al unui limbaj impestriţat din belşug cu expresii de genul „cioace", „tăticu", „gagiul", „pilangiu" (acestea fiind cele mai decente), al unei desconsiderări totale a culturii şi a lipsei de respect faţă de valorile tradiţionale.

Oare cîştigurile „educative" erau cele pe care le-am auzit la ieşire, sub forma comentariilor „docte" în stil „mişto tipul !", „bubuitor gagiul !" etc. etc. ?

Acestea sînt faptele. Din păcate, evidenţa lor ne relevă o stare deloc singulară, ci un fenomen. Perpetuarea lui, încurajarea unei politici repertoriale ce vizează în primul rînd beneficiile materiale, în dauna celor mult mai importante, de ordin educativ-ideologic, ca şi acceptarea unei note de vulgaritate ce caută să suplinească lacunele mai profunde ale spectacolului, încîntînd şi atrăgînd prin ea o anumită categorie de public, toate la un loc nu fac decît să sublinieze funcţia socială a teatrului, într-un moment în care ea se impune ca unul dintre imperativele majore ale culturii noastre. **(Bogdan BURILEANU)**

ARHITECTURĂ

SALA POLIVALENTĂ. Realizat de un colectiv condus de prof. dr. arh. Cezar Lăzărescu, edificiul va avea o capacitate de 6—8000 locuri. Concepută într-o structură originală, pe cabluri şi gradene prefabricate, ce vor acoperi o deschidere de 68 m, sala va putea găzdui, deopotrivă, congrese de mare amploare, mitinguri, spectacole, competiţii sportive republicane şi internaţionale. Între primele obiective, deci, maximă funcţionalitate. Penetraţia se va face dinspre faţetele est, vest şi sud, de pe platforma de 1,30 m ce înconjoară clădirea. De aici, 5 scări largi asigură accesul publicului spre interior, pînă la nivelul terenului de joc. În cazul mitingurilor sau congreselor, platforma se utilizează ca hol-foaier cu bufete. În aceste condiţii, din holul de la nivelul 1, prin intermediul a două scări monumentale, este accesibil nivelul 2 care are legătură directă cu sala. Faţada este realizată pe alternanţe gol-plin, iar suprafeţele mari de sticlă subliniază intrarea principală dotată cu un foaier garderobă, 2 săli de şedinţe şi 2 birouri. Pe aici se realizează şi accesul la nivelul 2, care găzduieşte organele şi aparatura adecvată congreselor. În intervalul dintre congrese şi alte manifestări, aici va funcţiona Clubul naţional de şah : o soluţie care permite o întreţinere optimă şi amortizarea investiţiilor. La nivelul 3, pe laturile de nord, est şi vest se va amplasa sectorul presei şi radioteleviziunii cu anexele tehnice respective. Sectoarele sînt accesibile prin punctele de circulaţie verticale, dispuse în colţul clădirii, cu acces şi evacuare separate. Sala polivalentă dispune de anexe pentru sportivi, antrenori şi arbitri, vestiare cu saună, sală de forţă şi sală de încălzire. Aşadar, o soluţie care se impune prin noutate, siguranţă şi flexibilitatea structurii, adaptare la diversele funcţiuni şi economicitate. **(Eugen DRIGA)**

»REVISTE«

TRANSILVANIA, 3, anul III (LXXX). Una dintre revistele animate de un elevat spirit de echipă şi de un program publicistic unitar. Bine structurată pe rubrici şi problematică, revista, deşi lunară, izbuteşte să fie mereu în actualitate, implicată în mişcarea de idei (filosofice, estetice, literare etc.) de la noi. Tandemul de cronicari Mircea Tomuş-Titu Popescu, rubrică de recenzii sau Cronica lunară au întotdeauna informaţia la zi şi aprecierile cele mai personale. Paginile de eseuri şi studii sînt, de asemenea, implicate în actual. O rubrică interesantă şi singulară în presa noastră literară o reprezintă: Impressum Cibini. **Ea trebuie continuată. Ca întotdeauna, prezentarea grafică a** Transilvaniei **este un titlu de mîndrie pentru revistă şi pentru tipografii sibieni.**

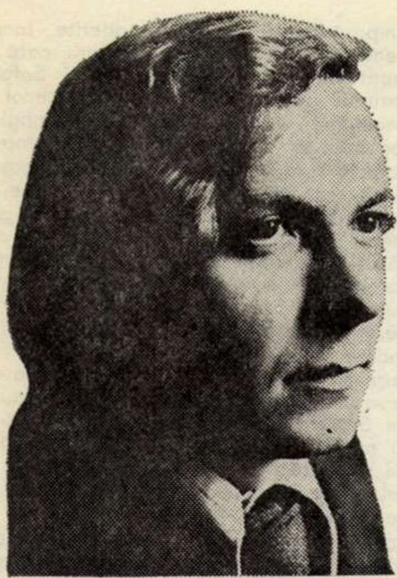
ASTRA, nr. IV, anul IX. Apare schimbată grafic în raport cu anosta serie anterioară, condusă de Dan Tărchilă. Reţinem versurile studentului Gheorghe Vancă, poet laureat al Colocviului de literatură 1974, însoţite de prezentarea glacială a redacţiei, care nu pare convinsă de gestul ei. Păcat. Mai reţinem atitudinea critică faţă de cartea „Printre cărţi" de Paul Georgescu. La rubrica Documente vechi — ipoteze noi **se afirmă că Octavian Goga avea „geniu epistolar". Dar „textul pe care-l încredinţăm azi tiparului" nu ilustrează în cele cîteva rînduri ale unei cartoline din Palermo (1906) că Octavian Goga avea „geniu epistolar". Poate în altele...**

În REVISTA DE ISTORIE ŞI TEORIE LITERARĂ, nr. 1/1974, studentul Andrei Roman comunică piese inedite la dosarul biografiei lui Ion Barbu. E vorba de cîteva scrisori ale poetului către prof. Gheorghe Ţiţeica, în care întîiul subliniază legătura dintre poezie şi matematică. Aceasta ar consta în starea de **geometrie, comună ambelor domenii.**

MANUSCRIPTUM, 2 (15), anul V. Pare un număr dedicat numai criticii şi istoriei literare. Sînt publicate şi comentate documente şi texte literare referitoare la G. Călinescu, Perpessicius, N. Iorga, Titu Maiorescu, N. Cartojan şi Paul Zarifopol. Se remarcă şi de astă dată cronica ediţiilor semnată de Mircea Zaciu, care semnalează pericolul factologiei în materie de editare a ineditelor... nu prea inedite.

TRIBUNA, nr. 17. Ne-am oprit asupra acestui număr, deoarece el a marcat împlinirea a 90 de ani de existenţă a revistei. Fondată în 1884 de către Ioan Slavici, publicaţia transilvană a reprezentat de-a lungul deceniilor o aspiraţie la unitate în minte, inimă şi literatură pe teritoriul patriei. Tribuna **de azi, în condiţii social-politice noi, a adăugat semnificaţii şi împliniri programului stabilit de înaintaşi. Cu o întîrziere pe care apariţia noastră lunară o scuză, „Amfiteatru" urează** Tribunei **la mulţi ani !** (MONITOR).

PRIMELE

Viorel Sâmpetrean

Prezentării de față, cu aerul ei ușor întîrziat, îi recunosc deschis inutilitatea. Pentru că Viorel Sâmpetrean a mai publicat, nu mult, e drept, în ASTRA *și în* AMFITEATRU, *poeziile lui fiind însoțite de frumoase fraze de întîmpinare. Poetul se află pe punctul de a depune la editură prima lui carte. În fond, avantajul meu, deocamdată, este acela de a-i fi citit o mare parte din poezii, ele inspirîndu-mi nădejdea că sorții au decis să-i privească cu un ochi ambițios lirismul și să-l aștepte undeva, în viitor, cu, poate, amenințarea unui bun destin literar.*

Constanța Buzea

Baladă

Nu cred intr-un destin mai candid și mai pur,
Decit să arzi in griu infășurat.
Pentru această inălțare vreau să jur
Cu dinții străpeziți de aurul sărat.

Există inălțarea de inceput, prin griu,
Și, inlăuntrul ei – căderea mătăsoasă,
Alunec peste cerul galbenului riu
Cum lunecă prin ierburi infiorata coasă.

Setea de inălțare inăbușă căderea,
Pare un clopot-soare intregul griu aprins,
Un foșnet viu de aripi adulmecă tăcerea
Supremei neputințe de a nu fi invins.

Intr-un tirziu string palmele pe frunte,
Despic cu răsuflarea piinea rece,
Incep să beau din galbenul izvor de munte,
Adorm tirziu, și nimenea nu trece.

Trupul mi se visează intre desagi adinci,
Neistovite zvonuri adie-n piinea plină,
Doar luna-n albă veghe, de dincolo de stinci
Acoperă culoarea cu ultima lumină.

Eu mă inalț din lan cum suie steaua-n toamnă
Cind o aprinde-nghețul in roșia ei haină.
O, inălțarea mea, prin griu, inseamnă
Mai mult, cu mult mai mult decit o taină !

Cu sufletul la gură

Trăiesc de mii de ani in malul unui cintec,
O frunză singerie s-a deslipit din cer,
Alunec timpuriu cum fumul in descintec,
Și stele mari de frig rătăcitoare pier.

Trăiesc iubind cu noaptea logodit,
In dragostea din măr e-o pojghiță de ură,
Și cind e-aproape timpul, aproape de rodit,
Coboară-nghețul nopții cu sufletul la gură.

Depărtarea de trup

Cum pasărea in golul ecoului se pierde,
Și, negăsindu-și cintecul, alunecă pe cer,
Eu mă desprind din rana trecutului meu verde
Cu gestul de negare al anilor ce pier.

Și cad incet din mine, trăiesc de-acum adinc,
Neimblinzit pe roua unei stele,
Sub nouri văd copite gonindu-se flămind,
Și codrii-nchipuiți de strigătele grele.

Cerul se-adincește in vinătă culoare,
Prăpăstii de petale se scutură în dans,
Albastru riu de flăcări,
Curgind parcă din soare
Se zbate intre maluri in dureros balans.

Dar setea urcă verde la nările de jar,
Mai urlă lupii alb in vizuini solare,
Umbrind, foșnește pleoapa, mă-mbie să tresar,
Să cad iar in legende sălbatice și clare.

Cîntec pentru timpul tînăr

Eram șoim cu aripile de miere,
Mă cumpăneam prelung,
Gindeam la anotimpul care piere,
La soarele cu părul lung.

Credeam că animalele sint mai sălbatice,
Că a iubi inseamnă a te iubi pe tine,
Că oamenii se-ntorc in peșterile-acvatice
Cum de pe munți fugarii cu arcurile pline.

Cit mă durea pădurea cum pindea
Cu ochii foșnitori, cu barba in scaieți,
Ca-ntr-un abis care mă sprijinea
Oprindu-mă-n cădere tot cerul de nămeți.

Dar mulți umpleau hotarul de rădăcini tocite,
Abia de indrăzneau să mai ridice ochii,
Îi lăcrima rășina incinsă sus, la plite,
Și pragu-aproape ros de tremurări de rochii.

Intoarcerea nu-i piatră la care să-i dai drum
Din virful piramidei spre lutul ars de soare.
Plecarea sau plutirea, cristalizează cum
Tot timpul tinăr curge in prunci, in fiecare.

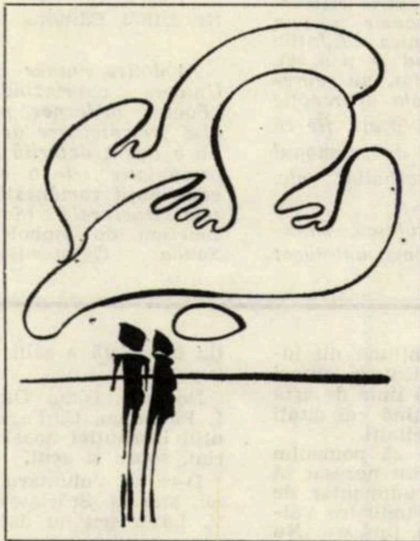
Taină tîrzie

Aș trece infiorat, taină tirzie
Peste pămintul candid scufundat in rouă,
Precum ecoul umbrei plutind pe ape,
Precum se sparge amurgul in mare pe din două.

Peste cimpia soarelui in goană aprinsă,
Să mă atace lupii ca pe-o fiară,
Ingheţul de pe plai să mă ajungă
Intunecindu-mă sub haina mea de ceară.

O, foșnetul cortinelor de praf
Cind buza incleștată cade in țărină
Și ochii infloresc in drum,
Și umbra-i alungită-n chip, de mină.

Ecou de aripă tirzie peste ape
Aș fi plutit, venit din cer.
Dar voi iertați-mă c-am singerat in leagăn,
Și nu mai cred in măștile de fier.

Desen de DANIEL TOLCIU

Poem pentru trecere

Aici, precum aevea-n altă parte,
Încăpătoare-i trecerea, tăcind.
Orice inălțare impinsă-i de o moarte
Spre rădăcină gilgiind, spre gind.

Durerea se strecoară ca șarpele in trup,
Se va deschide floarea in sinea mea imens.
O, dacă mina de pe urmă am s-o rup,
Rănirea-i mărturie și singele-i mai dens.

Îmblînzind amurgul

Pămintule – greu atirnind de nori
Ca un bătrin de albul de pe timplă,
M-ai zidit in timpul de ninsori,
Să nu-mi ajungă ochiul la tot ce se intimplă.

Tăcerea e un dar, un dar egal.
Chiar imblinzind amurgul, ești numai inceput,
Cum frunza deslipită de verdele ei pal
Eu mă lovesc de mine flămind și neștiut.

ANTOLOGIA

AMFITEATRU

În urmă cu 30 de ani, in aceste zile ale lunii mai abia făceam cu adevărat cunoștință cu războiul. Eram student la Facultatea de drept și-n niște cămăruțe ale unui fost regiment de subofițeri, tot corpul de profesori ai acestei facultăți evacuat la Drăgășani își continua cursurile ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Era vorba numai de un calm aparent pentru că, mai tineri și mai bătrîni, înțelesesem un lucru esențial : venea o schimbare. Ceva trebuia să se-ntîmple, lumea veche pe care noi, cei de stînga, voiam s-o vedem la pămînt, pîriia din toate încheieturile. Profesorii vorbeau dimineața latinește și noi trăgeam cu urechea la sirenele de alarmă ale micului orășel ce anunțau incursiuni inamice aeriene. Lăsasem în urmă un București pe jumătate distrus și nu știam dacă-l vom mai găsi intreg vreodată, știam că tăvălugul frontului se apropia implacabil. Ziarele erau încărcate de știri peste știri. Pe sub bancă preferam *Dreptului Roman* lectura cărții *Mai presus de orice*. Prin ziare, strecurate cine știe cum, la pagina a doua, apăreau poeme ciudate vorbind despre mizerie și conștiință, despre ideal și trădarea intelectualității.

Iată, au trecut trei decenii de cind am citit primele pagini scrise sub focul revoluției iscate de 23 August.

Generație și cultură

Recolta literară, vorbind drept, nu este nici atît de rea cum spun unii, nici atît de bună cum ar fi dorit toți. Vremurile noi au ivit scriitori de toate felurile : unii grăbiți și dornici de laudă, alții serioși și răbdători, unii furați de modă și de invențiuni facile, în sfîrșit, mai tineri care au transformat modele literare de-o săptămînă în campanii zgomotoase de publicitate personală.

Ce aș spune eu generației de condeieri ce-și pregătește uneltele pentru viitorul apropiat, acestor plutoane de vînători de litere și imagini ? Am oroare de a da sfaturi și cred că literatura nu se face după manual sau după predici. Ea este o disciplină severă, pretențioasă, cerind canon și respect pentru înaintași. O generație care se declară, încă de la buchisirea primelor pagini, genială nu are nici o șansă să supraviețuiască pentru că este infirmă de la început. Mă supără lipsa de modestie a unor scriitori aflați la primele lor volume. Ei văd, în plachetele pe care le tipăresc, poate prea ușor niște bombe atomice cînd, de fapt, avem de-a face cu niște biete grenade de mînă. Războiul literelor e lung și înverșunat. El se termină cu mulți morți care-n limbajul critic se numesc ratați. Și, cu și mai mulți răniți de aripa marii poezii la care n-au ajuns. În imensul cer liric croncăne o mie de paseri fără puteri și abia numai cîțiva vulturi reușesc să străbată înălțimile cele mai mari, dar despre asta nu vrea să știe nimeni. O critică binevoitoare dar nocivă promovează la nesfîrșit cohorte de ambuscați literari, plini de galoane și merite din care, vai ! mai nimeni n-ajunge la sosire, după lunga cursă a timpului care atîtea reputații a ucis cu o precizie matematică.

Și-atunci ce-aș avea eu să spun scriitorului necunoscut de mîine decît să se ia în serios, să fie atent la laudă și, mai ales, să știe că nimeni n-a reușit în această meserie din cauza gălăgiei prietenilor, ci după un îndelungat efort în care au intrat nenumărate ore de studii aprofundate, de căutări neînduplecate, acolo unde poate totul s-a spus, dar mai încape încă ceva. Literatura nu se face numai din plăcere, nu este o meserie de boem, ea este o știință ca oricare alta, dar foarte puțini știu adevărul. Cine crede că în lumea viitoare vor încăpea numai mașinile și oamenii de știință se înșeală amarnic. Poetul Evului Mediu era, deopotrivă, fabricator de mașini, filosof și muzician, pictor și cunoscător al algebrei. În vremea aceea se citeau mai puține cărți fundamentale. Unii dintre noi pun în balanță, la ora de față, informatica. Dar un milion de informații nu pot să înlocuiască nicicînd o Idee. Ingineria fără vers nu va crea decît monumente perisabile. Orașele, construite fără-ntrariparea perspectivei care, de fapt, este o idee de poet, vor rămîne simple adunături de case pentru că urbanismul nu poate fi lipsit de spiritualitate. Putem să ridicăm la nesfîrșit building-uri și hambare impozante, fie ele împodobite cu marmură, dar aceste clădiri, lipsite de inefabil, nu valorează nimic. Scoateți copacii și păsările dintr-o așezare omenească și-o să vă dați seama că civilizația a murit cu toate metrourile ei, cu avioanele și cu mașinile capabile să producă haine, pîine și chiar roboți. Dar de o astfel de perspectivă, oricum, noi suntem feriți.

CRONICA LITERARA

OPINIA

Sofocle și condiţia umană

Această nouă carte semnată de Zoe Dumitrescu-Bușulenga este, fără îndoială, o performanță în materie de interpretare a tragicilor greci și, în special, a valorilor umane cuprinse în paginile lui Sofocle.

Este cea mai lirică și sintetică operă a autoarei, care a reușit aici osmoza (greu decelabilă comentariului critic) dintre metoda de analiză și viziunea nouă asupra subiectului propus.

Dacă în binecunoscutele sale **Valori și echivalențe umanistice,** Zoe Dumitrescu-Bușulenga utiliza formula comparatistă a excursului critic într-o versiune proprie, **Sofocle și condiția umană** este ea însăși o meditație filosofică, în care modul de gîndire dialectic asupra tragicilor se produce, în același timp, și asupra existenței în genere. În acest sens, **Sofocle și condiția umană** este un eseu ontologic nu numai despre autorul lui Oedip, ci și despre modul în care coexistă valorile umane pe mai multe planuri, în timp și spațiu, cum pot fi sesizate straturile de permanență ale unei culturi milenare. Dar coloratura general lirică a eseului este dată de contactul nemijlocit cu spațiul Greciei antice. Intrarea în muzeul universal al acesteia suferă o schimbare de optică. Dacă pentru alții erudiția livrescă reconstruiește factologic Grecia lui Pericle, pentru Zoe Dumitrescu-Bușulenga plimbarea pe costișele Acropolei este în măsură să inverseze raportul analogic. Așadar, eseul însuși începe cu o mică dramă a erudiției: „Dar pe Acropole se înnoadă toată măreția Atenei clasice (...) Începe și de aici, ca și din orice colț, un joc neașteptat de perspective copleșitoare, cu adîncimi și depărtări impresionante, care schimbă în chip absolut reprezentarea livrescă despre Grecia și clara ei lume. Parapetele bătrîne sînt dominate, într-un joc fără sfîrșit și grav, hieratic, de volume și forme, de o colonadă grațioasă aci, de o bucată de cornișă dincolo. În spatele porții, urcă două rînduri de scări gemene, de-a dreapta și de-a stînga. Cele din dreapta sînt încă, cele din stînga se bănuiesc a fi fost. Un drum se face din ele și suie pe uriașele dale dintre coloanele porticului. De aci pornește spre templu un fluviu suitor de piatră în care se mai străvăd apele roșii ale porfirei ori onyxului. Fluviul se umflă spre Panthenon, purtînd parcă nemișcatele pietre din fața și din jurul lui: rotunde, tăiate, capiteluri în bucăți, tambururi inegale de coloană".

Primul capitol al cărții continuă în acest fel, reușind să fie o introducere simpatetică în universul citadin și spiritual al celui mai strălucitor secol al Greciei clasice: „Deasupra Atenei, stăpînea imobila explozie a superbelor marmore festive înălțate de geniul secolului V în cinstea zeiței care patrona luminile rațiunii împreună cu fratele ei, Apollo. Între marmore, uriașul măslin simboliza dorita pace. Dar jos, la poalele colinei, în cetate, se zbuciumau uri și patimi colcăiau, bîntuiau flagelurile războiului și ciumei, erau loviți cei buni, izbuteau să se ridice oameni de nimic, istoria părea a se desfășura împotriva binelui și a virtuții". Dincolo însă de această evocare, în care notele de călătorie sînt abstractizate de privirea teoretică a autoarei în căutarea liniilor directoare pentru spațiul existențial al lui Sofocle, se întrezărește apropierea treptată de categoriile spiritualității grecești din antichitate. Spre deosebire de cercetătorii străini ai operei lui Sofocle, Zoe Dumitrescu-Bușulenga aplică acesteia conceptele fundamentale ale gîndirii eline: **hybris**-ul și **hamartia, paideia** și **kalokagathia** etc. Accentul cade pe conceptul de **măsură,** pe relațiile dialectice ale acestuia, polemizînd adesea cu denaturările și devierile unor exegeți. Nu întîmplător întreaga demonstrație a eseului converge spre această teză finală: „Legea măsurii este prima lecție implicită, deductibilă din valorile morale și estetice ale operei lui Sofocle, lecția **Kalokagathiei,** dată de întreaga creștere a **paide**-ei grecești". Voluta exegezei se desprinde de planul empiric al periplului în spațiul atenian pentru a transcede în cel al logos-ului. Gîndirea interpretativă a Zoei Dumitrescu-Bușulenga, dialectică și lirică în același timp, traversează nivele diferite tocmai pentru a convoca toți factorii care au creat filosofia existențială a lui Sofocle, statutul geniului său. În acest secol al geometriei, cum am văzut și din imaginarea cubistă a peisajului de pe Acropole, Sofocle este cel care încearcă să cosmicizeze conștiința umană, raporturile ei cu destinul, adică este în căutarea unei geometrii ideale. Geniul său constă în a fi văzut în același timp crizele și aspirațiile care o fac de neatins, decît poate în planul estetic. De fapt, Sofocle demonstrează, întîiul între tragici, că personajele sale (oamenii) sînt victima propriilor lor determinări, ale condiției umane pe care o reprezintă. Astfel, tezele autoarei asupra lui Sofocle sînt și teze ale unei pledoarii moderne despre etică. Ele au valoare de sentențe filosofice. Desprind cîteva din cele care se găsesc pe aproape fiecare pagină a cărții: „Ca o uriașă forță mitică, Oedip, ajuns asemenea zeilor prin curaj și putere morală, prin autodepășire, stă, model de depășire a condiției umane, în fața tuturor oamenilor din orice etapă a istoriei lumii. Puterea spiritului, nesfîrșită, dă omului tăria de a înfrunta obstacolele întunericului cu demnitate și cu dorința de slujire a binelui și a luminii". Sau: „Omul se cuvine să știe, dar cu măsură și mai cu seamă fără să comită **hybris**-ul cel mai grav, acel al orgoliului intelectual".

Apărută în colecția **Contemporanul nostru, a editurii Albatros, Sofocle și condiția umană** își justifică pe deplin și cu strălucire stilistică supratitlul editorial. În viziunea lui Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Sofocle este, într-adevăr, contemporanul nostru.

M. N. Rusu

Vasile Nicolescu: Poeme

*S-ar părea că despre Vasile Nicolescu, poet de incontestabilă valoare, s-au spus „frazele" esențiale. Poeta duplex, pus sub „semnul focului", Vasile Nicolescu scrie poezie de substanță, in***telectualizată pînă la transparența** *care anulează* **livrescul decantat** *după legi* **proprii,** *cu o* **imagistică perfect articulată** *de la „Parabola focului" încoace. Dacă* esențiala ardere *constituie, într-adevăr,* **miezul filosofic al acestei lirici** *(„se mistuie lucrurile pînă devin ele însele" — pag. 86) miezul ei poetic — în sens etimologic — ni se pare a fi capacitatea de a percepe, desfășurîndu-se, magia lucrurilor. Vasile Nicolescu are, dintr-o asemenea perspectivă și nu la modul cosmologiilor livrești, viziunea primordialului. Atît de des citatul* Unicorn *nu e decît o altă* Arcă *ce duce „ciorchine / mute, scălimbe, zeci de jivine / din* semințiile *toate / cîte au rămas neluate / în sacra corabie cu trupul de vrabie" (s.n.) și care „în cealaltă lume / își scoate cornul" unde „într-un palat / de argint strecurat / stă* vrăjitorul / clarvăzătorul*" (s.n.). Unicornul poate semnifica monstruosul, coșmarul, tanatosul etc. (nu însă cunoașterea sau orice alte tentații abstracte pentru că „unicornul cum înota / plută* de carne *plutea, / plută a făpturii era"), esențială rămîne însă efigia vrăjitorului —* clarvăzătorul *care oficiază în „cealaltă lume". Aceeași apetență pentru primordial se lasă descifrată în poeme precum* Destinul unei alge, Rîndunica *(„Întîia pasăre a lumii, Pasăre-Gînd — pag 96). Magia poetică de care vorbim, nu reprezintă, în fond, decît esențiala apercepție pe care o întîlnim la marii poeți, fie că e vorba de „corespondență", de „demonul analogiei", de „alchimia verbului" etc. etc.*

Există deci, la Vasile Nicolescu, bănuită aproape în fiecare poem antologat aici, nefixată încă într-o formulă, o sursă generatoare de mare energie poetică capabilă să atingă amplitudini maxime.

Dumitru Panait

Cahiers roumains d'etudes littéraires

Nr. 2/1973, Editions Univers Bucarest

Al doilea număr al Caietelor *Editurii Univers cuprinzînd grupaje despre „Poètes modernes, poétique moderne", și „Le tricentenaire de Dimitrie Cantemir"* **nu e lipsit, datorită caracterului său „reprezentativ"**, *de o anume eterogenitate:* **contribuții românești, mai vechi, de poetică structurală** *(Sorin Alexandrescu,* La fonction du symbole chez Tudor Arghezi. *Sanda Golopenția-Eretescu,* Bacovia, „Plumb" Analyse de textes), *chestiuni metodologice de „ultimă oră", istorie și teorie literară (Ov. S. Crohmălniceanu, Adrian Marino), eseuri, interpretări etc. Chiar dacă titlul grupajului poate apărea — ca în atîtea cazuri — un subterfugiu editorial, notabilă rămîne* **intenția revistei de a facilita integrarea valorilor poetice românești în circuit universal.**

Remarcabile, nu numai ocazionale, articolele despre Dimitrie Cantemir, semnate de Mihnea Gheorghiu, I.D. Bălan, Al. Piru.

Cronica traducerilor ni se pare binevenită dacă ne gîndim că revista **este** *destinată, preponderent, pentru străinătate.* **Sîntem, așadar, în cea mai mare măsură interesați de modul cum sînt traduși Blaga, Barbu, Sorescu, cu atît mai** *mult cu cît* **intervențiile cronicarilor** *(Victor Ivanovici, Șerban Cioculescu, Irina Grigorescu)* **sînt întotdeauna incisive, demne de reținut.**

Dan Mihăilescu

INEDITE

CAMIL PETRESCU

Printre nenumăratele manuscrise inedite rămase de la Camil Petrescu, se găsește și un dosar cu însemnări din perioada exercitării funcției de director al Teatrului Național. Dintre acestea, reproducem pe cele privitoare la primele rezultate obținute de actorii cuprinși în **Școala de regie experimentală,** una din primele inițiative ale noului director.

★

Notă la repetițiile-lectură ale pieselor: **Maria Baskirteff, Curierul de Lyon, Moștenitorul**

Primele impresii pe care mi le-au dat lucrările **Școalei de Regie Experimentală** confirmă în bună parte așteptările mele, dar în același timp ne arată cît de imens de mult e ceea ce trebuie să se facă de aci încolo. Remarcînd în primul rînd ceea ce trebuie subliniat ca un cîștig, fac constatarea că, în linii generale, cele trei lucrări sînt foarte bine înțelese în trăsăturile lor fundamentale. „Lucrul la masă", cu intervenția promptă a directorului de scenă, se dovedește foarte rodnic. Ca amănunt, vom sublinia îndeosebi interesanta expresie a dr-elor Mimi Botta, Didi Teodorescu, Angela Teodorescu, Maria Dobrescu în Baskirteff; al lui Al. Marius și fragmentar G. Neacșu, V. Motoc; d-rele E. Popovici și Carmen Tăutu, în Curierul de Lyon și aproape toată interpretarea Moștenitorului. Această mențiune nu înseamnă un clasament definitiv, ci numai că în modul acesta se indică linia de artă pe care trebuie să se mențină cei citați și către care să tindă și ceilalți.

Pe de altă parte, trebuie să pomenim pe unii interpreți că e absolut necesar să abandoneze un mod prea rudimentar de a da replicele anume cu o indîrjire vulgară din care orice **nuanță** lipsește. **Nu poate exista artă fără nuanțare.** De altfel, **accent vulgar** e un **fals indiciu de vigoare temperamentală.** Vigoarea temperamentală se arată în **intensitatea simțirii** ca **fond general,** nu în accente răcnite trivial și rece.

De asemenea, am remarcat că mai sînt interpreți care **silabisesc** sau **vorbesc** din cap... Repetăm și aici că asemenea interpreți n-au nici o șansă să fie utilizați, că se elimină singuri. Acum cînd va începe punerea în scenă, atrag serios luarea aminte a interpreților că trebuie **să studieze** rolul „mobilînd pauzele" și **nuanțînd ascultarea partenerului,** așa cum s-a explicat în directivele Școalei de Regie Experimentală.

Ca încheiere, precizez că titularii repetițiilor nu vor fi sigur titularii premierei, căci dacă se vor ivi alții mai buni ca ei — deși fără repetiții, vor fi preferați acestora.

Director

Notă la condica de spectacole 18 Mai, premiera **Curierului de Lyon**

Un spectacol care realizează o parte din dezideratele inițiale, adică Studio-ul a izbutit să joace spre sfîrșitul lunei Mai, o dramă puternică, folosind în roluri de răspundere elemente noi, alături de actori consacrați, ținînd timp de trei ore atenția încordată a sălii cu toată căldura insuportabilă.

Domnii Toma Dimitriu, I. Rădulescu, I. Păunescu, C. Fogadaru s-au dovedit utili instituției noastre prin jocul lor variat, sobru și acut.

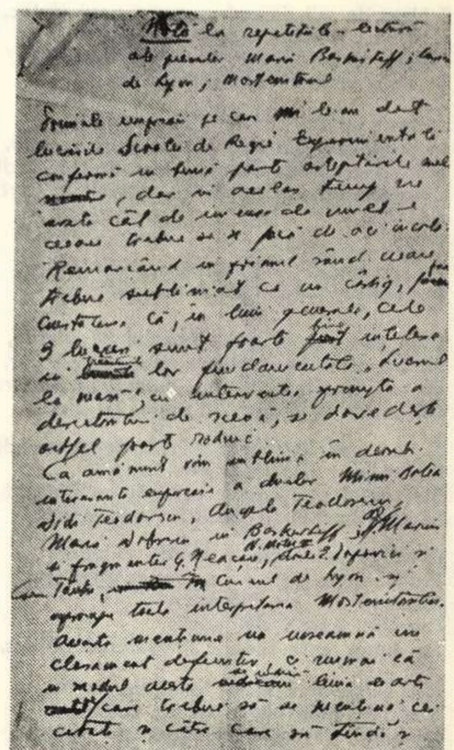
D-ra M. Voluntaru și D-nii Valentineanu, Marius, Scărlătescu, Polizu, C. Mitru, V. Lăzărescu au dat un frumos concurs spectacolului, pentru care fapt direcția le mulțumește călduros. D-ra Eug. Popovici ar fi putut da fără îndoială mai mult dacă nu se zăpăcea fără rost din pricina unei inofensive bîlbîieli. Se atrage luarea aminte întregei trupe că bîlbîitul din pricina fuguozității în joc nu e un cusur, ci adeseori un simptom al trăirii intense. E inadmisibil ca de frica bîlbîielii un actor să-și dilueze jocul. De asemeni strigătele sporadice din sală cerînd să se vorbească „mai tare" sînt un compliment pentru interpreții din scenă. E o dovadă că jocul lor e interesant, că sînt ascultați cu pasiune. Numai unui orator interesant i se cere să vorbească mai tare, ceilalți sînt lăsați să mormăie în plata Domnului. Repet: cîtă vreme sala ascultă activ, interpreții sînt pe drumul adevărat.

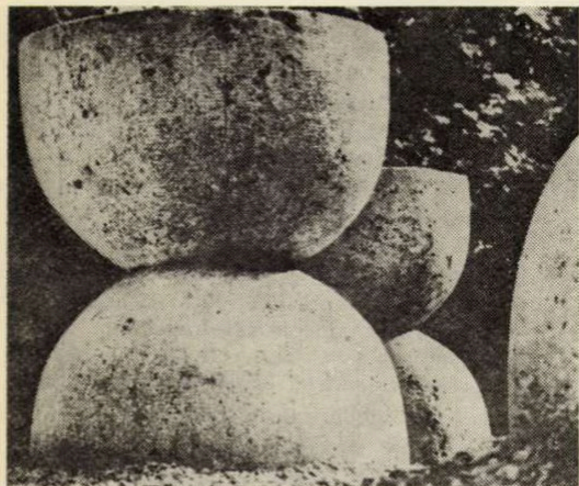
D. Soare Z. Soare are meritul de a fi obținut cu mijloace scenice reduse un spectacol interesant, transformînd o melodramă într-un act de reală intelectualitate.

★

După cum se vede, însemnările lui Camil Petrescu au fost făcute în luna mai a anului 1939, imediat după intrarea în repetiții a repertoriului propus de el în cadrul **Școlii de regie experimentală.** Ele conservă aspecte din lumea evanescentă a spectacolelor respective, dar și modul de implicare al directorului — ce se dorea omniprezent — în treburile regizorilor. Mod de conlucrare, de iubire a scenei care, nu de puține ori, a stîrnit aprige discuții. Au trecut de atunci 35 de ani. Tot în această lună numărăm și 80 de ani de la nașterea scriitorului. Publicăm aceste pagini în semn de omagiu.

Manuela Bogdan

Pledoarie pentru permanentizarea unei relații

Film—realitate

Tot mai insistent, în ultimul timp, iubitorul de film, obișnuit cu frecvența aparițiilor cinematografice naționale și cu un anumit nivel impus de dezvoltarea celei de-a 7-a arte pe plan mondial, cercetează mai atent filmul, selectează și judecă producția noastră cu ochiul critic al omului care trăiește ritmul alert al existenței moderne. El dorește, indiferent de vîrstă sau profesiune, să regăsească în artă preocupările și aspectele majore ale vieții, diversitatea și profunzimea gîndirii omului contemporan lui, realizările epocii socialiste. După mulți ani de căutări în cinematografie, de succese sau neîmpliniri, cînd notăm cu satisfacție o producție de 25 filme românești anual, gîndurile realizatorilor și ale spectatorilor se îndreaptă — în continuare — spre filmul de actualitate, „ca unic succes al contribuției prin specificul artei filmului la efortul general, material și spiritual, în procesul de desăvîrșire a țării". Este domeniul în care titlurile ni le amintim adesea, dar mai vag dezbaterile de idei și gîndurile eroilor. Și aceasta deoarece încercările cineaștilor de a prezenta personaje ale zilelor noastre și de a integra relațiile dintre ele în contextul social contemporan se mențin, uneori, la un aspect livresc sau pur didacticist, la tonul prezentării întîmplătoare a **unor realități.** Calitatea peliculelor românești de actualitate solicită noi raporturi ale creatorilor cu viața, noi capacități de înțelegere a omului modern, cu profilul său spiritual și sensurile noi ale gîndirii sale.

Cineaștii au obligația să facă film **trăind**, adică transformînd cunoașterea și expresia filmică într-o „formă de viață" (T. Vianu), existînd numai în calitatea lor de **cercetători cinematografici ai realității.**

În plus, cinematografia poate stabili o filiație directă, și nu simplistă, între personajele de înaltă conștiință ce au marcat vasta epopee a trecutului și între cele întruchipînd actualitatea. Spiritul comun al aspirațiilor, multe din trăsăturile morale circumscrise ideologiei de superioară responsabilitate civică — împletesc firele unei istorii naționale unice. Prin aceste tipologii, cinematograful își îndeplinește și menirea educativă, de plămădire morală a generațiilor viitoare.

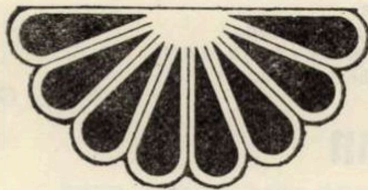
Spectatorul, mai ales cel tînăr, prin creșterea exigenței sale, acționează ca un real stimulent la progresul acestei arte, este un permanent factor de încurajare a creației. Spectatorul tînăr a aplaudat un film ca „Duminică la ora 6", a urmărit cu maxim interes „Puterea și adevărul", a căutat să-și apropie personajele din „Dragostea începe vineri" sau „Despre o anume fericire". Uneori a izbutit în această încercare, alteori nu. Dragostea, munca, nevoia de afecțiune a tinerilor rămîn subiecte mereu abordabile de cineaștii noștri.

Aici intervine, însă, o altă problemă foarte importantă: **cum spunem** ceea ce vrem să transmitem. Arta filmică își transformă și își perfecționează continuu mijloacele de expresie. Din arsenalul bogat pe care îl are la dispoziție, artistul-cineast trebuie să aleagă ceea ce e mai potrivit pentru a comunica cu spectatorul într-un limbaj elevat, dar clar, care să nu limiteze circulația ideilor filmului la o categorie restrînsă de privitori.

Așa cum menționau și recentele **Teze ale Conferinței Naționale a cineaștilor**, „datoria cinematografiei este de a se identifica cu preocupările de astăzi ale poporului, de a vibra sincron cu viața tumultuoasă a constructorilor socialismului, oglindind-o prin mijloacele sale specifice, în adevărata ei măreție și semnificație".

Simelia Bron

UN EDITOR DESPRE

Condiția debutului și a studenției în literatură

Străduindu-ne să ne circumscriem vîrstei noastre biologice și literare, care este aceeași cu vîrsta acestei reviste, am considerat necesară readucerea în actualitate a controversatei probleme a debutului. Ne-am adresat, în acest sens, criticului literar **Mihai Gafița**, redactor șef al Editurii Cartea Românească, care ne-a mărturisit, printre altele, bucuria de a descoperi în zecile și sutele de pagini de manuscris ale tinerilor autori, voci literare autentice.

Gabriel Stănescu : Răsfoind planul editorial al **Editurii Cartea Românească** pe anul în curs, am fost plăcut impresionat de reîntîlnirea cu cîțiva tineri poeți, prozatori și dramaturgi, prezenți și în paginile revistei **Amfiteatru :** Dan Verona, Ștefan Angheru (Ștefan Cioacă), George Țărnea, Ion Stanciu, Veronica Galiș, Marian Dopcea, Corneliu Vadim Tudor. Ce șanse acordați dv., ca editor, acestei noi pleiade scriitoricești ?

Mihai Gafița : Avem în portofoliul editurii un număr enorm de volume ale unor tineri, însă le publicăm pe acelea pe care le considerăm mai bune, în sensul că oferă cel puțin liniile unui profil. Îi tipărim cu convingerea că nu tipărim promisiuni, ci tineri scriitori. Cerem acestor cărți construcții ideatice, unitare pe întreg volumul sau pe cicluri întregi de poeme. Există o generație, trebuie să recunoaștem, foarte bună, de studenți ce se află însă, după legea acestei vîrste, în perioada de formare intelectuală. Foarte mulți, aproape toți autorii lansați de **„Amfiteatru", „Viața studențească, „Luceafărul"** vin mai ales la noi.

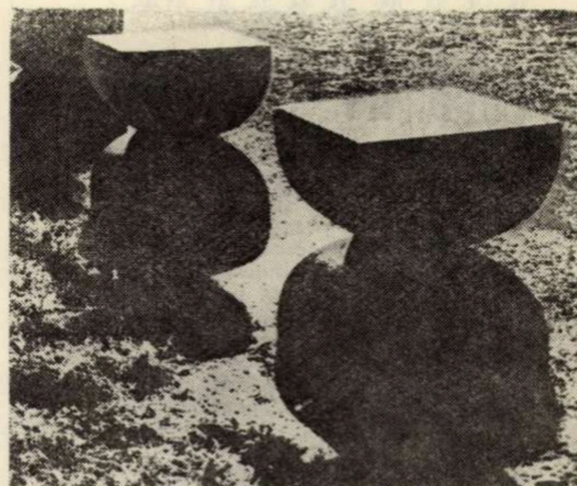
G.S. : Pentru aspirantul la gloria literară — cum se obișnuiește să se spună — alcătuirea volumului de debut este momentul hotărîtor al opțiunii. Care ar fi criteriile de selecție (deci și exigențele redactorului de azi) comparativ cu anii trecuți ?

M.G. : Redactorul de azi nu are alte exigențe comparativ cu ceilalți ani. Criteriul fundamental este, în principiu, același : **valoarea.** Încercăm să găsim în volumele autorilor tineri, dacă nu un profil unitar, distinct, cel puțin cîteva disponibilități certe din punct de vedere estetic. Am publicat cu cîțiva ani în urmă, la editura în care lucram atunci, cărțile de debut ale lui Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Cezar Baltag, Marin Sorescu, Gabriela Melinescu... Colecția „Luceafărul" a tipărit atunci mai mult de jumătate din poeții buni de azi. Ceea ce înseamnă că nu ne-am înșelat.

G.S. : Este un fapt unanim recunoscut că în literatura noastră contemporană aspectele vieții studențești, cu toate implicațiile ei sociale, și intime, nu transpar aproape deloc, mai ales în paginile lucrărilor în proză. Socotiți că este firesc ca scriitorii noștri contemporani să ocolească această vîrstă ?

M.G. : Părerea mea — în măsura în care vrei să-i dai curs — s-ar putea să pară ciudată. Viața studențească, zona vieții care corespunde omului de pe băncile studenției, este una de formare. Conflictele esențiale generate de condiția strict socială a studentului există la intrarea în facultate și la terminarea facultății. Problema majoră cu care se confruntă studentul la intrarea în facultate cred că nu o reprezintă atît opțiunea, cît șocul noii condiții ivite brusc și pe care el trebuie s-o rezolve în cîteva zile sau ceasuri, confruntîndu-se cu numeroși oameni din generația lui. E în fond aceasta detașarea studentului de un tip de viață — cel adolescentin — și integrarea într-una plină de responsabilități noi, de viitor, pe care o va trăi aici. Fiind stadii de tranziție, problemele efective ale vieții de student nu au ispitit pe scriitorii noștri contemporani. E foarte adevărat însă că despre studenți s-au scris și cărți într-un fel descriptivist. Adevăratele probleme care există acum, unii scriitori fie că nu le știu, fie că le asociază altor situații...

Dialog consemnat de
Gabriel Stănescu

Critica literară în sistemul artelor

Mai mult decît o problemă metodologică, situarea criticii literare în sistemul artelor, precizarea relațiilor pe care le întreține cu elementele acestui sistem vizează, în fond, însuși statutul ei, modul ei de existență. Observînd cum acționează critica asupra operei literare ni se va preciza, ipso facto, **obiectul** criticii și modalitățile de „aproximare" a acestuia.

Trebuie să subliniem, de la bun început, că toate asertiunile care urmează derivă, cu necesitate, din înțelegerea criticii ca un **metalimbaj.** De aici, importanța **conceptelor critice,** a modului de constituire a acestora și, mai departe, a capacității lor operaționale.

Fără a ne opri aici, la o cercetare paradigmatică a conceptelor criticii (vezi, în schimb, René Wellek : **Concepts of Criticism),** vom preciza că necesitatea constituirii acestor concepte în cadrul sistemului artelor derivă din efortul continuu de adecvare la obiect. Așa cum observase deja Tzvetan Todorov există pericolul ca aceste concepte să manifeste „tendința de a ne scoate în afara literaturii. Orice teorie a temelor literare, de pildă (în orice caz pînă în prezent), tinde să reducă aceste teme la un complex de categorii împrumutate din psihologie, din filosofie sau din sociologie" **(Introducere în literatura fantastică,** trad. rom., pag. 39). Există însă și o altă rațiune : caracterul interpretativ al criticii nu se poate exercita oriunde și oricum. Și aici observația lui Lévi-Strauss cu privire la imposibilitatea traducerii unui limbaj **„în altceva, ci numai în el însuși"** necesită o precizare menită să justifice rolul criticii literare : „Poți traduce muzica în muzică — spune antropologul francez luînd ca exemplu limbajul muzical. Poți transpune melodia dintr-o gamă majoră într-una minoră... Dar nu poți traduce muzica în vorbire ; dacă o faci, ajungi la acel tip de frazeologie care nu transmite nimic din mesajul muzicii. Aceasta ridică, firește, o problemă imensă, asemenea celei ridicate de mitologie — deoarece s-a încercat să se traducă mitul în ceva ce nu este mitologie. Dar nu ajungi în general decît la platitudini de cea mai proastă calitate. Miturile sînt traduceri ale unora în altele și singura cale prin care poți înțelege un mit este să arăți cum o traducere a lui poate fi oferită de un mit diferit". Ca și mitologia, sistemul artelor „se constituie într-un sistem închis asupra lui însuși, coextensiv propriului său grup de transformări". Dar aceste transformări nu sînt efectuate la nivelul limbajului-obiect, cum pare a o cere poziția limită a lui Lévi-Strauss, ci la acela al metalimbajului. Interpretarea critică se concretizează, astfel, printr-un transcodaj în interiorul sistemului" (cf. Julia Kristeva, **Recherches pour une Sémanalyse,** Paris, 1969, pag. 58). Dintre numeroasele exemple, alegem o interpretare a romanului **Zgomotul și Furia** de W. Faulkner, aparținînd lui Maurice Coindreau (cf. **Twentieth Century Interpretations of The Sound and the Fury,** Prentice-Hall, Inc. 1968, pag. 31) : „Structura romanului **Zgomotul și furia** e, esențial, muzicală. Faulkner utilizează sistemul temelor ca un compozitor". Coindreau ajunge chiar să denumească secțiunile sau „mișcările" romanului după cum urmează : secțiunea Benjy — Moderato ; Quentin — Adaggio ; Jason — Allegro, secțiunea finală — Andante religioso, allegro furioso, allegro barbaro și lento. Caracterul euristic al transcodajului se relevă a fi de o importanță ce nu mai trebuie, cred, subliniată. Este modalitatea cea mai adecvată de „traducere" a caracterului organic al operei în discuție.

Chiar limitîndu-ne, deocamdată, numai la două aspecte esențiale ale metalimbajului critic : modul constituirii conceptelor și caracterul lor operațional (de transcodaj), putem conchide că sistemul artelor e sfera care-l înglobează.

Doru Mielcescu

PATRIEI

Țară de sărbătoare

Știu un loc unde oamenii își au frumusețea lor
Limpede ca apa izvoarelor. Acolo
Zilele se mută tot mai spre primăvară,
Spre aerul bucuriei și spre rod.
Imprejur e o cîntare de care vibrează
Fără sfîrșit respirația patriei.
Știu un loc unde oamenii-s înfrățiți,
Acolo poți privi pasul nou nuntit cu măreție,
Cerul e blînd asemeni mamelor cînd fătul
Le împovărează trupul.
Știu un loc, o vatră, un pămînt pe care eu m-am născut.
Un loc unde trupul meu tînăr e sărbătoare.

Gheorghe Vancă

Fericită, patria

Fericită patria, cuprinsă
de miezul de foc
al istoriei,
unde mîinile noastre
sărbătoresc fiecare zi,
unde dă timpul
cîntec cîmpiei,
și fericită patria
naște
frumosul ei trup,
mișcat de fiecare sunet,
de brațele noastre.

Florin George Tănase

Imn

Cuvintele prind să înmugurească,
Umede, rotunde, se rostogolesc semințele
Spre odihna nașterii lor,
Și, iată,
Cu ochiul deschis a rodire,
Eu, cel care am ales patria, port în trup
Ceva din țărîna ei.
Respir aerul ei și, odată cu el, toate grînele,
Tot balsamul, pînă într-o zi, cînd
Mă voi preface în cîntec, în ploaie,
În țara ce-o string la piept,
Binecuvîntînd-o.

Viorel Varga

Sonete rondeluri

PAUL BALAHUR

Inscripții pe nămeții florali

Visezi un cîmp în raze și prinzi deodată-n os
Oval de sunet, vîrsta în spic să ți-o resfire
Inscripții pe nămeți florali, un braț de mire
Trezit în transparențe ca-n turn melodios.

De cîte păsări, arcul miresmelor măsoară
În freamăt pețiolul rotitelor fîntîni
Unde se-ating planeții pe care îi îngîni
Împerechind vocale cum fagurii în ceară.

Rug sub peceți înalte, în căzi de grîu cad aștri
Cu lapte în vertebre, ciocnind verigi ușoare
Cînd logodești cu mîna în aer țărmi albaștri.

Polenul peste simțuri îmi ninge-o za de muguri :
Încununat cu trestii, roșind din munți, îți pare
Că vin dintr-o baladă și crezi ca să te bucuri.

Bunăvestire

Cum se înalță pe temelii în raze
Ciocîrlia sub streașina veșnică
Fost-a cu totul vreo dimineață
Mai aproape de cîntec ?

Nu numai sunetul și mireasma
Și chipu-i vegheat de luceferi,
O vreme doar zăpada bună
Pe care-o trece sufletul în larg.

Prin albii cum urci îți închipui
Că risipiri de aștri te-nvăluie.
Și orice formă e-n bunăvestire.

Și nici nu știi : focurile din spate
Ori lacrima ta împietrind
Drumul de munte îl luminează...

Prin zidul de nouri

Întreceri cu arcul pe văile somnului
cît ai sta pe loc să deosebești raza
în dreptul tău
de roua care-o răpune.

Cel săgetat se întoarce deodată și trece
în cel ce-l vînează ;
de jocul lor nu se-așează
raza pe ram.

Cine prin tine întreabă, cine,
egal în amurg fără durere
răspunde (tot mai copil

prin zidul de nouri) împins
de un grăunte de aur
spre groapa cu lei ?

TEODOR RĂPAN

Iubită de un zbor

Iubită de un zbor mărturisit,
aveai pe umeri țărmuri de tăcere,
și strecurat sub coapsă de-asfințit
voisem trupul care în cădere

creștea cum floarea vocii în granit
își ridicase timp de priveghere,
iubită de un zbor mărturisit,
aveai pe umeri țărmuri de tăcere.

Aveai pe trup veșmîntul întomnit,
iar la picioare glas de-napoiere,
și era toamnă, toamnă și unit
cu poamele îmi așterneam veghere.

Iubită de un zbor mărturisit.

Era o nuntă

Era o nuntă-a florilor de mare
rămasă ca iubirea de pămînt
între odihna noastră și ninsoare
ca somnul meu de ape și de cînt.

Te văd între vocalele stelare
și crezul meu e tîlhărit de vînt.
Era o nuntă-a florilor de mare
rămasă ca iubirea de pămînt.

Între nuntiri de gene mi se pare
că fluierul de ulm așteaptă frînt.
E ceasul cînd octombrie mă doare
ca o prihană pusă în cuvînt.

Era o nuntă-a florilor de mare.

Cîte zăpezi

Cîte zăpezi mi se aștern soroc
înmuguresc pe umeri în amiază
și nici un glas și nimeni nu cutează
să ocolească seara, fîntînă-n nenoroc.

Cine aduce buhă, și cine siminoc,
să-i sece untdelemnul pe mîna sa vitează.
Cîte zăpezi mi se aștern soroc
înmuguresc pe umeri în amiază.

Mă dau străin sub maluri și mare prooroc
cum caii tinereții spre dimineți nechează,
cu dăruiri și lacrimi în rodul ce se-așează
îți prind la cingătoare cu șerpii al lor joc.

Cîte zăpezi mi se aștern soroc.

AMFITEATR

A debutat „Amfiteatrul artelor", cenaclul r dacției revistelor noastre. Am propus, cadrul primei întîlniri cu cititorii, patru ta lente studențești. Debuturi sub generic manifestărilor noastre. În fine, ca o consecință pe ca o credem întrutotul firească, debutează aceas rubrică. O vom ține, deopotrivă pentru informarea c titorilor asupra conținutului acțiunilor noastre, ca pentru impunerea talentelor care le susțin. Însumîn toate acestea, observ o serie de fericite coinciden care patronează apariția acestor rînduri.

Dacă debuturile în cenaclu sînt, la urma urmei, ev nimente personale, efectele lor aparțin artei studen țești. Spun efecte și mă gîndesc, evident, la continu

CENACLU

tatea în activitate a studenților-artiști, la impuner și, acolo unde sorții și talentul se vor întîlni, la co sacrarea acestora. Ajungem în acest punct la princ pala misiune a „Amfiteatrului artelor" : dincolo deschiderea sinceră a dialogului între cei care se ofe și cei care propun și primesc, cenaclul nostru se vr o tribună a artei studențești. „Amfiteatrul art lor" își asumă astfel o parte din misiunile celor do reviste, fără ca prin aceasta „Amfiteatru" sau „Via studențească" să renunțe la vreuna din ele. Dimp trivă, aș spune. Abia în aceste condiții, beneficiin de un cenaclu care propune și lansează el însuși ta lente și valori, cele două reviste pot face servicii con plete, eficiente și de rezonanță pentru arta studen țească. În această ordine de idei, a relațiilor dint cenaclu și reviste, primul reprezintă și avanpremie foarte multor apariții din „Amfiteatru", apariții care le propunem — începînd chiar din acest num — sensibilității, gustului și inteligenței studențești.

Cercul argumentelor încă nu s-a închis. Dar ne vo opri aici, nu înainte de a face o precizare necesară cenaclul nu a fost gîndit și nu va fi o grupare, un ce închis. Prin cenaclu e bine să treacă și vor trece to cei pe care îi putem propune atenției publicului nostr și pe care putem conta în totalitate : ca talent, preoc pare și interes, pentru artă ca și pentru profesiune lor, pentru studenție.

La Galați, în debutul „Amfiteatrului artelor" și-a dat concursul **Viorel Sâmpetrean, Adina Dimitri Eugen Cristian Motriuc** și **Daniel Tolciu.**

Întîmpinat cu frumoase cuvinte de încredere, po tul Viorel Sâmpetrean publică, în pagina a 3-a a ace tui număr, un grupaj din poemele sale. Cîteva di acestea au fost citite și la Galați și, dacă poezia poa fi aplaudată, înseamnă că debutul lui Viorel Sâmp trean în cenaclu a fost răsplătit cum se cuvenea. Neî doielnic, ne aflăm în fața unui poet și este încă o coi cidență fericită că numele lui poate fi scris acum su semnul cenaclului nostru. Acordîndu-i prietenia și î crederea noastră, să sperăm și să credem că Vior Sâmpetrean își va înțelege drumul și își va sluji tale tul cu aceeași generozitate cu care s-a înclinat spre poezia.

Numele Adinei Dimitriu începe să fie cunoscut ș cred, nu va întîrzia să vină și vremea cînd va pute fi cunoscută (și ascultată) și muzica sa. Adina Dim triu, elevă a profesorului Eduard Pamfil, a susținu

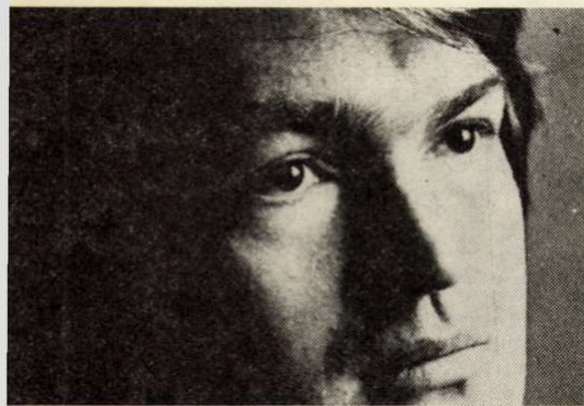
UL ARTELOR

Debuturi
și coincidențe

Galați un recital original, în care piesele de chitară asică și muzică folk s-au întîlnit într-o interpretare fineţe și originalitate. Adina Dimitriu are toate ansele și, mai ales, posibilitățile să-și precizeze stilul să-și impună personalitatea în muzica românească. ă credem că debutul ei în cenaclul nostru a fost un veniment declanșator de ambiții și să așteptăm compozițiile originale ale Adinei.

Eugen Cristian Motriuc este student la I.A.T.C. în nul I. Pentru un student la actorie talentul e o hestiune necesară sau ar trebui să fie necesară. Eugen ristian Motriuc are însă și farmec, și multă siguranță , ceea ce mi se pare cel mai important, poate susține n recital, în spațiul textelor pe care le cunoaște cel ai bine și pe care le simte cel mai bine. E de crezut și de sperat că ușurința cu care Motriuc cîștigă ublicul nu-l va determina să renunțe la studiu, la

fort, la modestia care stă mai bine actorului decît etățeanului obișnuit. Eugen Cristian Motriuc este, eocamdată, numele unui student la I.A.T.C. — sperăm ă fie un nume pe afișele teatrelor. Dacă am spus prea mult, sau prea puțin, va decide, desigur, doar Motriuc rin ceea ce are de gînd să facă de acum înainte.

Daniel Tolciu — un grafician afirmat în paginile reistelor noastre și ale presei literare — a deschis la alați, cu prilejul aceluiași cenaclu, o expoziție de rafică. Aceeași expoziție a fost vizionată de public și e specialiști în redacția noastră. În ambele situații, uvinte și aprecieri elogioase la stilul acestui grafician alentat, de fapt student la Psihologie, care învață la academia liberă" a sculptorului Nică Petre, academie u un dascăl și un elev. Tolciu este, deopotrivă, desenator vizionar și interpret în țara poeziei, autor de ignete plin de invenție. Ca și în cazul celorlalte trei ebuturi, e de așteptat ca Daniel Tolciu să-și precizeze, prin exercițiul greu al desenului, substanța operei sale și măsura adevărată a talentului.

Deci, la debutul „Amfiteatrului artelor" patru debuuri studențești sub semnul unor coincidențe de bun ugur pentru intențiile și climatul în care se vor desfășura întîlnirile noastre viitoare.

Mihai Tatulici

EUGEN MIHĂESCU

Vești din agricultură

E-o zi de primăvară tulbure. Astăzi, duminică, nimeni nu va merge nici la cîmp, nici la oraș. E-o zi de primăvară tulbure așa cum sînt mai toate primăverile pe la ei, așa cum sînt iubirile lor. Astăzi se vor aduna cu toții în sala căminului cultural. E ședința cea mare a cooperativei agricole la care vor participa și tovarăși de la județ. Vor hotărî pentru încă un an planul, producția, efectivul, normele. Numai ploile, ploile și vîntoasele nu pot ei să le hotărască. Satul lor începe acolo, între păduri, și se termină undeva, aiurea, prin țară. Nimeni nu știe unde. Satul lor e o corabie între pădurile acestea prăpădite de ulmi. Satul lor înseamnă două muchii de deal și-o vale mlăștinoasă între ele. Satul lor e-o mînă de oameni arțăgoși și buni de lucru.

> *Campania producțiilor record în agricultură. Discuitul ogoarelor este una din lucrările deosebit de importante ale acestei primăveri, reținerea în sol a apei preocupă în cel mai înalt grad.*

Vara aceea, uitasem să vă spun, era o vară albă, peste Siret se-albise pămîntul și se sărăturase, nicicînd nu mai văzuseră oamenii atîtea sărături, lingeau animalele sarea albă înflorită prin mlaștini și beau apă multă și se-mbolnăveau, și-n sat era tristețe și vraiște. De obicei pe la ei ploua, ploua de nu se mai puteau ține pîraiele în albii, veneau nori mari de peste Prut, nori mari cu grindină, dar Costache Burlacu pentru cei cîțiva lei avea sarcina și și-o respecta, literă de lege, să tragă clopotele de la biserica cea nouă pentru a alunga norii, și ploia, și răul. Și ploaia venea totuși liniștită și blîndă, și ploua îndesat, bătrînește și grădinile și cîmpurile se bucurau. Dar acum, pe lîngă secetă, cerul ăsta alb, văruit de-al dracului, că nici ciorile grase nu mai aveau curajul să zboare sub el, nu mai plouase de mult și se prăsiseră șerpii, lăcustele, gindacii.

> *Spune-mi neică ce-ai băut / măi pelin amar. Concert extraordinar susținut în sala căminului cultural de cunoscuții cîntăreți Maria și Ion. 10 lei biletul. C-așa tare m-ai urît / măi pelin...*

Cîntau uneori cînd beau, tot la două săptămîni, și-și lăsau banii prin crîșmele luxoase de pe litoral. Atunci se simțeau grozav. Comandau tot felul de băuturi. Doamne, nu le puteau ține minte numele, că erau greu de pronunțat, dar arătau cu degetul sticlele zvelte din galantar. Le mai plăceau și femeile acelea care nu făceau mai nimic, decît că stăteau la soare aproape toată ziulica fără rușine, puțin îmbrăcate. Unde ar fi îndrăznit să facă fetele sau femeile din sat la ei așa ceva ! ? Ceea ce văzuseră pe-aici aveau să povestească la ureche fetelor și femeilor lor. Cu siguranță că aveau să-i certe pentru vorbe urîte.

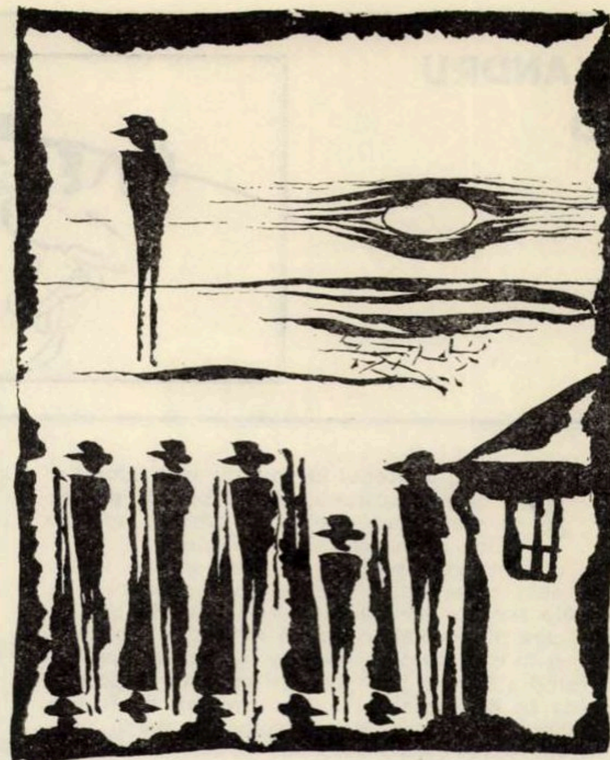
> *...Culturile au nevoie de mai multe îngrășăminte ca în oricare alt an...*

Mașini multe, macarale peste macarale, ian' uită-te ce de-a macarale, doamne, cine le-a adus și le-a stivuit, multe-s, cine-a mai văzut macarale stivuite, uite marea și unde-i capătul ? Cetățeni, Întreprinderea încărcări-descărcări angajează bărbați între 18—45 ani, salarizarea în acord, doamne, uite marea, și cine-a mai văzut macarale „Coles" stivuite ?

> *La C.A.P. Heleșteni în Valea Siretului sînt deja două săptămîni de cînd plouă întruna... rîurile curg către recolta viitoare, folosirea fiecărei palme de pămînt preocupă în cel mai înalt grad.*

La mare e un sfîrșit de septembrie trist. Marea Neagră se zbate monoton în imensitățile de ape. Sezonul s-a închis, totul e pustiu, curge o tristețe roasă de vîntul iute dinspre mare, pescărușii fac un sezon splendid de pește. Oamenii sînt triști. Localurile sînt ale lor în întregime. Astăzi au luat din nou bani. Curînd vor pleca acasă în nord, în satul lor dintre păduri. Fac eforturi să păstreze măcar acești ultimi bani. Toată echipa face eforturi. În august, cînd au fost acasă, au promis că se vor întoarce cu bani. Adrian Boghin stă cu mîinile sub cap și privește. Privește vara care a trecut cu zîmbet de codană sau de femeie arsă de soare, vara hazlie, de neuitat. E tîrziu. Echipa sforăie. Așa dorm oamenii trudiți. De altfel, astăzi s-au certat și cu șeful. Dar mîine vor lua foi de drum și vor merge acasă.

> *Un cercetător a făcut următoarea experiență. A separat dintr-un vrej de dovleac un fascicul conducător de curent la care a cuplat microelectrozi. Apoi a excitat rădăcina plantei. La 30-40 cm de locul excitării, a fixat traductoare... Planta a plescăit.*

E-o noapte cu stele, stele albastre de ger, un tren trist a trecut alene, locomotivă cu aburi încă. A înnoptat demult, dar noaptea e lungă asemeni borșului de mazăre servit la cantina fermei în fiecare zi la prînz. Noaptea aceasta e plină de stele. Vasile și Ghiță s-au lovit cu cuțitele ; cumnați sînt, dar n-au ținut seama de asta. Vasile tresare, înjură și mormăie prin somn. Un frig alb, lunatic, a cuprins baraca de vară, bună să țină umbră și răcoare. Noaptea încă nu s-a terminat. Mai e mult pînă la ziuă. „Sculați, bre". E glasul șefului. „Ce bine era astă-vară la mare !". Mai sînt încă trei ceasuri bune din noapte. Pînă la răsăritul soarelui vor umple cu porumb cele 30 de autocamioane.

> *Ioan Delcea din satul Ursa, județul Olt, urează soției sale, învățătoarea Ioana Delcea, la mulți ani. (84.57)*

Ilie stă la soarele lînced de octombrie. Ai lui, echipa, au plecat din august. Au mai rămas în sat doar femeile, bătrînii, copiii și profesorii de la școala generală pe care el, Ilie, n-a îndrăgit-o niciodată. Pensionar... Era pe șantier astă-vară. Pierduse mult la o partidă de zaruri. Totdeauna pierdea. Știa că toți ceilalți îl înșeală... Da, atunci la Sîntămărie nici o fată n-a mai vrut să danseze cu el, l-a durut tare acest lucru, a venit acasă și a plîns cu lacrimi mari de singurătate, l-a durut mai tare decît lovitura aia tîmpită care i-a mutat creierii din loc...

Cineva în genunchi, lîngă el, îi dădea palme. O mînă afurisit de tare și crăpată ca o scîndură nedată la rindea. Era mîna muncită a mamei. Se-ntorcea de la fîntînă și-l găsise prăbușit în leșin. Deschise ochii și simți că ceva rece îl inundă. O ceață rea, albicioasă, îi căută și-i găsi luminile ochilor. Gata, s-a dus o găleată de apă ! Era bine la pămînt. Și lîngă el răsări o macara înaltă, înaltă și galbenă. Era un „Coles"...

> *Luna cărții la sate ediția 1974 are nobila menire de a face propagandă durabilă cărții, de a oferi cititorilor din satul contemporan lecturile așteptate, de a apropia și mai mult cartea de oameni.*

Acasă îi așteptau nevestele cu haine curate, cu apă caldă. Mașina cu coviltir care-i aducea în fiecare sîmbătă seara trezea o larmă nemaipomenită în sat. Rînd pe rînd, pe la casele care așteptau se aprindeau luminile. E drept că aceia care rămîneau în sat se uitau chioriș la ei, ca la niște venetici. Însă lor puțin le păsa. Fiecare cu necazurile lui. Oricum, acasă îi așteptau nevestele cu schimburi curate. Acasă...

> *Desigur, idealul ar fi ca salariații unei policlinici să se integreze în viața satului, să locuiască acolo, să-și cunoască bine pacienții. Dar există și cazuri departe de a fi ideale. De exemplu, I. Bianca și V. Angela din Plevna-sat.*

„Gheorghe, vei ști din primul rînd că eu sînt tare bine sănătoasă și vitele-s bine numai cu nutrețul o duc cam prost vezi trimite și tu niște bani să scoatem vitele în primăvară și copiii ei sînt răi de mi se suie în cap că de abia aștept să vii tu să pui cureaua pe ei că mie nu-mi știu de frică și să știi tu Gheorghe că sînt tare sănătoasă. Vezi Gheorghe cînd vii la sărbători adu-mi un batic de pe acolo și-un pachet de cacao să-ți fac niște cozonaci estra".

> *Echipa de fotbal „Semănătoarea" Dracsini a întrecut la scor echipa „Spicul" Dealul Mare. Meciul desfășurat pe terenul de fotbal din Dracsini a fost de-un excelent nivel tehnic. Unele guri au și început să vorbească despre intrarea „Semănătorii" în divizia C.*

Ilie simte un gol și-o răceală în piept. Se coc cireșele. Cireșul din grădina părintească, cireșul său preferat altădată, e acum neatins, greu de roade coapte. Ia o băncuță de lemn și se-ndreaptă spre copacul falnic. Ajunge la poalele cireșului, se urcă pe băncuță și mănîncă lacom. Pămîntul de sub copac e pufos și băncuța dă să se răstoarne. Se prinde de-o cireașă și rămîne cu ea în mînă, întins la pămînt. E iar întuneric. Da, era un „Coles" de încărcat-descărcat vapoare... Un „Coles" l-a lovit în tîmplă și i-a făcut întuneric în cap. Un „Coles" galben și înalt, înalt. Și Ilie își amintea adesea. Chiar și noaptea. Ilie își amintea de macaraua „Coles" în fiecare noapte...

ALEXANDRU VLAD

Scurtă vizită acasă

Poate că ar trebui început cu acele amintiri pe care le suspectez de a fi false, pentru că eram prea mic ca să păstrez ceva pe retină și în credința memoriei.

În cîmpul acela plin de buruieni și scai înalți, încît abia găseai iarba rară și arsă, mărunțit de copitele ascuțite ale porcilor și, din loc în loc, cu bălți care nu se mai uscau, ca niște răni încăpățînate, și în care noroiul devenise o pastă vîscoasă și mirosind a fier, cu peri pădureți cu umbra aproape lichidă în densitatea ei sub o coroană de frunze mărunte și țesute în ramuri spinoase, porcii pășteau nerăbdători scurmînd unde găseau cel mai mic răzor sau groapă să-și poată vîrî rîtul.

Sau mai bine cu frasinii, tăiați acum, care mărgineau pe-o parte drumul pe care se întorceau bivolii seara. Trebuie să fi fost peste douăzeci de frasini și sînt uimit cînd îmi dau seama că nu i-am numărat niciodată, frunzele lor uscate și răsucite erau purtate peste toată ulița începînd de la mijlocul verii, lăstarii ocupau spațiul dintre ei ca un gard viu, trunchiurile veșnic reci cu coaja netedă erau drepte și înalte, coroanele rare, străvezii și unite nu opreau lumina, primăvara gemeau și se îndesau cu insecte verzi cu puternic miros de cantaridă pe care din cauza lor frasinul nu-l pierde niciodată. Copacul acesta, de-o noblețe stearpă, care nu face nimic decît niște ciorchini ce rămîn și se usucă în ramuri cînd frunzele cad, mă intrigă ; erau singurii frasini din sat și ramurile acelea, de-o elasticitate și-o putere pe care nici un lemn cunoscut nu le avea, și faptul că după ce înfloriseră odată verde și hermafrodit, ani de zile rămîneau doar cu frunzele acelea rare, nepăsători în această regulă a lor, mă uimea și mai mult.

Satul fără lumină electrică corespundea mai bine amintirilor mele. Serile coborau lent după ploi lungi de toamnă, vîntul curat și ud scălda văile și le da o claritate ce creștea cu cît se apropia mai tare noaptea, norii, mai negri decît pădurea, deschideau orizontul la apus atunci cînd credeai noaptea deplin venită, lăsau să se vadă printre ei fîșii umede de cer verzui, lumina palid albastră, aproape fosforescentă, năvălea crepusculară pentru puține minute, înainte de adevărata cădere a nopții lungi de toamnă, prea lungă pentru somn, dar pe care amintirile nu mai au cu ce s-o umple.

În amintire trecerea de la zi la noapte și de la toamnă la vară se face firesc, cu aceeași mișcare care, ca și în vis, sparge convenționalitatea spațiului și timpului.

Bivolii mirosind veșnic a nămol, încă de la naștere, negri-albăstrui, cu coarnele prăfuite, se întorceau pornind odată cu apusul soarelui dar ajungînd în sat cînd amurgul era deja greu. Mersul unduit și încet în care își petrec toată viața cît nu dorm, zgomotul surd de copite grele, ochii mari și indiferenți, pielea groasă cu nămol scorojit și umflată de mușcăturile tăunilor, gîturile alungite de efortul de-a înainta, boturile umede și respirația ca un freamăt peste toată ciurda, muștele care îi însoțeau în roiuri strînse de la începutul verii, toate acestea le da un aer de animale sudice resemnate încă să trăiască aici. De atîta mers cu pas egal pe aceleași drumuri, ulițele erau tot un șanț și-o movilă pînă se dezmembrau departe în cîmp, iar pășunea în coastă era plină de cărări paralele care se unduiau cu răbdare în jurul pădurii rărite ca un parc ciudat, stejarii lustruiți de spinările grele și asudate păreau cu piele de bivol peste scoarță, părul aspru rămînea în cioturile rupte.

Mă alipeam încălzit de soare de spinările lor fierbinți și mă simțeam tolerat și protejat lîngă viața dinăuntru ce o întrecea în proporții de zece ori pe a mea, simțeam în scurt timp că fac parte din ea, osmoza începînd încet prin căldura uniformizată, a împărți mușcăturile de tăuni, ritmul larg al respirației, pînă la a avea senzația că înțeleg privirea aceea insensibilă la amănunte.

Simțeam atunci o putere pe care niciodată nu mi-o voi mai regăsi, acum cînd de multe ori mă văd cu fața și miinile tremurînd din cauza cafelei, țigărilor și nopților nedormite.

Fără bivoli, pășunile păreau mult mai moarte, dealurile acelea cărora le mai simțeam perii sălbatici, denși, cu frunze mărunte și ramuri țepoase, cuiburi de ciori care iarna se vedeau compacte ca vîscul, mai vedeam cioturile tari tăiate de la pămînt cu fierăstrăul, parcă mai simțeam o umbră impregnată în jurul lor cu ochii mei amneziați de soare. Dealurile erau pustii și lungi, ceea ce scădea impresia de înălțime, falii lutoase le brăzdau coastele arse și decolorate, de cetaceu pietrificat. Soarele oblic de dimineață, le tumefia suprafața cu umbre negre pe care apoi, ridicîndu-se, le topea lăsînd o suprafață aridă și vînătă din depărtare, uscată, crăpată și plină de scaii fărîmicioși din apropiere. Din vîrful lor se vedeau alte creste de dealuri într-o succesiune estompată și magnetică prin lipsa unei linii clare de orizont.

Mai erau fînețele. Fînul cred că este considerat de mulți simbolul satului. Verde și suculent, acoperind suprafețe uriașe de cîmp neted, era greu de străbătut ca un lan de mazăre și ovăz și lăsai o cărare în suprafața lui intactă pe care o recunoșteau zile și săptămîni pînă la ploaia următoare. Brusc îl vedeam apoi cosit, brazdele grele și umede pe care le alegeam să nu mă împung în miriștea aceea la fel de aspră ca la grîu, mirosul puternic de flori uscate care începea să se răspîndească dăinuind apoi printre căpițele dese cu umbră mică și apoi vag peste cîmpurile aplatizate și goale ce-și creșteau otava cu un ultim efort înaintea brîndușilor palide de toamnă. Priveam aceste brîndușe cu suspiciune dar și cu sentimentul pur cu care vezi un fluture ascuns între geamuri la sfîrșitul lui octombrie.

Apoi, prin corespondență, apare inevitabilă alternativa : zile sarbede de toamnă tîrzie, noiembrie sau poate chiar decembrie, aer rece și umed, cețos, șirul de mălini care masca drumul devenit o perdea străvezie, arțari spinoși înconjurați de tufișuri prin care privirea trecea, dar altfel, țepoasă și imposibil de străbătut, prunii depărtați, de neobservat pe albul murdar al zăpezii sărace și al ierbii brumate ; vechiul spațiu pare lărgit și expus, cerul opac și vinovat de frigul umed e străbătut fără apărare de ciori negre în grupuri mici și arar zgomotoase, se întorc în zbor scurt și se lasă ca o plasă ce se strînge peste cei patru pini, croncănitul încetează, un fîlfîit de aripi negre ca nămolul și punctele lor mici se pierd în cetina săracă. In preajma pinilor aerul începe să se audă, sonor, vîntul produce un foșnet compact, mecanic și prea înalt pentru a-i prinde toate variațiile, trunchiurile scrijelite cu briceagul se refac încet într-un proces continuu, conuri puține și mici te înțeapă din iarba săracă, locurile se cer parcă părăsite. Tot peisajul albește și se șterge ca într-o fotografie în așteptarea unei ierni fără zăpadă dar cu atît mai geroasă, cu vînt nemilos și venit de mai departe, vacanțele par prea lungi, timpul roade nevăzut și parcă inutil suprapunînd însă zeci de toamne peste această imagine și aceste senzații pe care mai tîrziu vom încerca să le iubim.

Totul se naște din neputința de a-ți aminti multe și concomitent toate (**toate**, dacă ar fi posibil), să nu mai lași spațiu pentru nimic altceva ce s-a adunat între timp și care se află acum într-un proces lent de decantare căruia încerci să te sustragi, de fapt vîrstei, și abia întors aici înțelegi că ireversibilul proces a început.

Aveam aproape douăzeci de ani cînd revenind pentru cîteva zile, poate altă vacanță, urcam sus și cu uimire pantele păreau mai line și mai întinse, parcă pînă acum le-aș fi exagerat înălțimea, paiele rare și înalte ale ierbii erau pînă aproape la brîu, vîntul de toamnă părea că te duce cu el în mișcări largi, dezolarea mă cuprindea într-un sentiment pur, sărăcia colțurilor în care mă ascundeam cînd eram mic se cerea iubită și mă așezam astfel pe pămîntul uscat și rece, fără să încerc să-mi amintesc momente vechi ci lăsînd vîntul să-mi ardă obrajii ce nu mai simțeau frigul, pădurea departe părea vînătă și îngustă, cerul rece și cenușiu, peisaj în care admirația mea și orgoliul de a-mi aparține nu lăsau loc amintirii.

Și alte imagini zac în mine ca niște clișee emoționale : era martie sau aprilie cînd zăpada se topea retrăgîndu-se în văi, sub garduri și probabil în pădurile reci pînă tîrziu, vîntul cald se năștea ușor la capătul văii, iarba răsărea de un verde gălbui și crud în timp ce apa mai mustea sub pași cînd ieșeam singur prin spatele grădinii și urcam în sus. Răceam întotdeauna căci rămîneam prea mult acolo între merii pădureți pe care vița se cățărase sălbăticind împreună în căldura convalescentă și gălbuie a soarelui de april ; sau pădurea unde mergeam singur și care alterna tufișuri frunzoase, pline de lumină și inofensive, ca adevărate pasaje de **selva oscura**, trunchiuri orgolioase și drepte, un semiîntuneric care te obliga la o tăcere ce se interioriza. Astfel de succesiuni mă treceau prin tot atîtea stări emoționale încît pădurea îmi părea aproape vie deși acum zîmbesc gîndindu-mă la chiromanția forestieră a lui Paracelsius ; de altfel, aceste imagini ale pădurii se ordonează inevitabil după anotimpuri începînd cu sentimentul crud și dureros pe care-l aveam tot primăvara prin pădure, pămîntul obișnuindu-se cu căldura de aprilie, ochii care mă dureau de lumina pură și nefiltrată, ramurile care nu aveau nici un semn de frunze, jos frunzele uscate se sfărîmau arse de zăpada iernii ca de rugină și foșneau sub picioare ca staniolul, urmele mele rămînînd umede și răscolite, sentimentul că am venit prea devreme, înainte de-a începe procesul ciclic de regenerare, predomină ; apoi deja vara, umbra suspendată, grea, între ramuri și pămîntul umed, păsările rare și tăcute, verdele frunzelor și al ierbii împingînd totul între negrul verzui al scoarței de copac și frunzele de un verde străveziu prin care se filtra soarele, tonalitățile născîndu-se și estompîndu-se la o simplă pală de vînt înfrîntă în ramuri, răcoarea fiind o răcoare de vară și pădure nicăieri de găsit altundeva ; următorul tablou e al toamnei (clavecin și violă la Vivaldi) tristețea ei gravă fiindu-i secretul frumuseții, pădurea epuizată simte plăcerea de-a rugini și a se aprinde într-un ritm lent de greul unei veri uscate de deal, mereu aceeași și renunțînd să mai calculeze timpul în ani ca oamenii, care nu cunosc tristețea de-a fi nemuritor și de a-ți părea izbăvitor un vînt rece de noiembrie ; cu un ultim efort mai rămîne iarna neagră care nu este de multe ori altceva decît dezolarea dusă la un paroxism steril, gerul înghețînd totul și ducînd materia la un proces de solidificare vecin cu moartea, trecînd de limitele suportabilului și înstrăinîndu-te de peisajul pe care l-ai admira așa cum este, în încercarea umană de-a te dilata în spațiul ce te înconjoară, și de care gerul te ține departe ; și astfel termin cu un sentiment de epuizare, aproape fizic, destrămarea a ceea ce amintirea voia să comaseze într-un conglomerat, după complicatele ei legi care refuză inițierea ca și ale Gnosei. Ne amintim mereu pentru că nu ne putem stăpîni amintirile, toate, dacă le-am pune în ordine cronologică și amănunțit ca o poveste, ni le-am aminti o dată, de două ori, apoi s-ar toci, ar fi astfel ucise de o analiză lucidă, plăcerea de a-ți aminti fiind doar semnul unei amintiri superficiale. Ea poate deveni oricînd un chin.

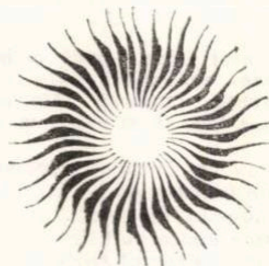
IOLANDA ȘOKNER

Mînia ierbii

Simți griul bun în carne
Cum ne crește dincolo de viață.
Pare că-n destin s-ar prelungi
Răsuflarea care ne îngheață.

Iarăși, sufletele noastre tandre,
Dacă ar ajunge în livezi,
Mugurii cu rod pe jumătate
Ar ieși suavi de sub zăpezi.

Neincrezătorilor le-ar spune
De mînia ierbii care vine
Să acopere și umbra lor,
Și-ademenitoarele coline.

Izvoarele pleacă din inima mea

Măsor timpul ca tîmpla deschisă spre zi
Cu auzul înmiresmat de-o părere.
Peste somnul albastru un somn efemer
Coboară o dulce tăcere.

Și ochiul albastru îmi este străin
Ca un început de lume, ca un cuvînt.
De m-aș pierde în cearcănul lui mincinos,
Poate că n-aș putea să mai cînt.

Izvoarele pleacă din mîna mea,
Purtînd vietățile spre o altă lumină.
Uit timpul albastru al celui pierdut
Fără să aibă vreo vină.

Limbă și literatură pentru elevi, nr. 7

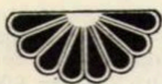
Ajunsă la al șaptelea număr, publicația **Limbă și literatură pentru elevi**, apărută sub egida **Societății de științe filologice,** consacră un număr sporit de pagini pregătirii examenului de admitere în învățămîntul superior. „Caietul de analize" al acestui număr însumează cîteva exegeze în care spiritul critic și observațiile atente sugerează o viziune adesea unitară a operelor literare în discuție. O tratare corespunzătoare este acordată chestiunilor de limbă și stil, cît și diverselor exerciții gramaticale, organizării lecturii personale etc.

Între preocupările importante ale colectivului redacțional se află și aceea de a reflecta activitatea cenaclurilor și revistelor școlare. Dintre elevii-poeți care semnează remarcăm pe Mihai Dragolea, Nadia Dumitru, Diana Adamek și Romulus Brâncoveanu, nume intrate în atenția publicațiilor pentru tineret și a celor literare.

Notabile, și încadrîndu-se în sfera problematică a revistei, sînt : pledoaria pentru sinceritate a prof. Tudor Opriș, încercarea prof. Al. Dima de a defini cît mai exact preocupările estetice ale lui George Călinescu, dialogul cu acad. Zaharia Stancu despre realism și angajare în literatură.

Evitînd rutina și didacticismul, **Limbă și literatură pentru elevi** se arată a fi o apariție echilibrată, cu un conținut educativ, variat și util.

George Ștefan

Festivalul național de poezie al elevilor „Testament literar"

Între 3—4 mai a.c. s-a desfășurat în vechea cetate de scaun a Tîrgoviștei, sub semnul simbolic al testamentului literar lăsat de Ienăchiță Văcărescu, Festivalul național de poezie a elevilor, „Testament literar", dedicat în acest an celor două mari evenimente, a 30-a aniversare a Eliberării patriei de sub jugul fascist și Congresul al XI-lea al P.C.R.

Festivalul care a reunit reprezentanți din toate colțurile țării a inclus în program o festivitate de deschidere, apoi vizitarea unei expoziții de pictură și grafică, în holul liceului „Ienăchiță Văcărescu". În continuare, s-a desfășurat o dezbatere pe probleme de actualitate ale literaturii. Seara, în sala Casei de cultură, concursul de recitare a încheiat prima zi a Festivalului. A doua zi, am asistat la înmînarea diplomelor de laureați la concursul de recitare și la cel de creație literară.

Încheierea Festivalului a fost frumos gîndită, printr-un pelerinaj la vatra Văcăreștilor.

Cu toate meritele manifestării, nu putem trece cu vederea unele minusuri. Se anunțase concurs de creație la poezie, proză, dramaturgie, dar s-a acordat premiu numai la poezie ; s-a invocat nivelul scăzut al lucrărilor de proză și teatru. Totuși, printre lucrările de proză s-a aflat și un fragment de roman aflat sub tipar la editura „Cartea Românească", care pune motivarea sub semnul întrebării.

Invitatul de onoare al Festivalului a fost poetul Radu Cârneci.

★

Privim optimiști ediția a VI-a — 1975, care sperăm să continue ideea valoroasă a acestui festival, unic în felul lui în țară.

Aurelian Voinea

Pămîntul

Pămîntul meu,
fără liniște, tresăltînd prin mine
neistovit, istovindu-mă,
mă ivesc dintre brazdele tale
cu clinchet de lumină subțiori.
Fără zăbavă, cu spadă de zadă
Mirosul dimineții mă învinge.
O, Pămînt al meu imens ca un cer
te caut sub copitele cailor.
Mă luminez de numele tău
de fiece dată ce-l spun.

Istoria

Presimt drumuri, miorițele veacului umblînd ;
punți de baladă la frunte, cîntînd : deal, vale,
deal, vale.

Istoria e în calmul de la stînă,
În bourii din stema Moldovei, păscînd.
Atît de mare această istorie
e și patria cu gust de furtună !
E brîul ce încinge o țară rotundă, ca o inimă
ținută în mînă.

Ah, cum mai cîntă tata colinde !
Nașterea mea e istorie.

Oana Chelaru

Cînd se întorc păsările migratoare

Pămîntul nostru cel de toate zilele
care ne-ai botezat pre noi întru credința ta
și cu omenie
dăruindu-ne în vine însuți duhul nepotolit,
dă puteri mîinilor mele.
Fie ca în palmă să ținem porumbi,
fructe și inimi curate.
Fie ca păsările migratoare
să se întoarcă la cuiburi.
Fie ca eu, tu, el să însemne Noi.

Delicată felină primăvara

Delicată felină primăvara,
limbi aspre de clorofilă șerpuind împrejurul gleznei,
veste-i aduc despre căldura lutului uman,
despre lumina, despre zodiile lui,
despre mugurii ce vor plesni întîi și-ntîi acolo.

Căci ea așteaptă să fie ajunsă din urmă,
nebănuind că avem un pas înaintea ei,

și cu migală trebuie ademenită
ca orice minune,
cu focuri și cu izvoare proaspete.

Prietenii mei,
deschideți ferestrele,
liberi să zboare fluturii,
lamura tinereții voastre,
liberi și noi cei care, zărindu-i,
ne vom lovi de ei.

Popa Silviu Dănuț

Grîul ca un lan de părinți

Parcă-i ruptă din mine această cîmpie,
trupul țărinei în suflet îl am,
răsuflînd în grîu soarele rămîne acum
să aprindem cu el lămpile în geam.

Uite împrejurul meu grîu înoată,
și sufletul meu se bucură că-i vară,
îmbrățișînd grîul noi poate nu știm
că îmbrățișăm lanuri de părinți pînă-n seară.

Iulică Talianu

E-așa frumoasă apa

Un spin ca o lăcustă a tresărit în somn
și a lăsat pe mîna deschisă roi de sînge
ah ! chinul singuratic de-a nu putea să dorm
cînd spune basme line copilul care plînge.

Nu e grandoarea stearpă a basmelor din Nord,
ci fiece silabă mustește de blesteme
e-așa frumoasă apa afară din năvod
cînd geamătul de sete se-ndură să mă cheme.

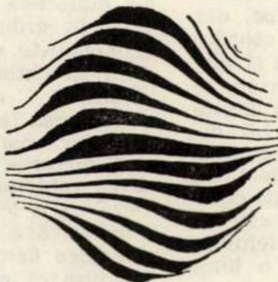
Din pumnii strînși pe pîntec curg fire de nisip
să fiu și mai departe o lacrimă solară
e-așa frumoasă apa dincolo de năvod
cînd povestește basme copilul de afară.

Devenire

Ca într-o altă viață mă gătesc
să trec prin marmură și grîu subțire,
și pentru-această mare devenire,
îmi tremur glasu-n colțul meu firesc.

Voi crește ca și tine, ca și el,
în fibra mătăsoasă-a pietrei clare,
desferecînd contururi și zăvoare,
primind căldura timpului la fel.

Gabriela Bogza

Pastel

Pătrund în mine stoluri de ierunci
Și alintate mă doboară-n somn,
Semințele mă ard, mă descompun
În fructe roșiatice de corn.

Înghețul a oprit în mine seva,
Mi-s brațele sălbăticite-n schimb,
O, albul plîns al rădăcinii se va
Vedea în mînjii fremătători de timp.

Culorile mustesc în ceață rece,
Mai sînt aici și mai adorm o dată,
Sticlesc în mine nopțile din iepuri
Și luna țipă-n boabe sărutată.

Rod

Frumos e să-ți pleci inima
în șuvoiul de boabe.
Apleacă-ți urechea
și simte tot neamul ce zvîcnește
în fiecare rădăcină.
Apleacă-ți frunzele pline de ploaie
că e timpul să ne numărăm frații
și să ne dăm binețe !
Ne acoperă rodul ca un fluviu de lapte
pornit din oasele noastre.
Ne acoperă anotimpul
trezit din jos de lumină,
precum sîngele e un lan
doborît de iubire.

Mai aproape de cer

Mai aproape de cer
mai e o înmugurire,
mai pline de noi
zăpezile caută amintirile să crească
și aerul se zbate în șiștarele pline
căci bine e
să treci din păduri
mai aproape de înmugurire
precum puii de sălbăticiune.
Colindul dă muguru-n grîu,
fiecare poartă
această supunere alături de mamă
și fiecare e stăpînul zăpezii
cînd carnea amorțită sub cîmpuri
îți fulgeră inima.
Ori poate sămînța de grîu
ori poate marginea ninsorii
adulmecă.

Vivi Anghel

Curier literar

Exceptînd Bucureștiul și Craiova, celelalte centre culturale cu edituri proprii au scos antologii izbutite de versuri ale debutanților. Ne-a surprins plăcut includerea în aceste culegeri a unor poeți-elevi (chiar dacă după apariția antologiilor unii din ei absolviseră școala).

Astfel în antologia **Cerul în apă** (II) apărută la Editura Junimea din Iași, întîlnim trei nume afirmate din perioada școlarității : **Vasile Mihăescu, Paul Balahur, Cătălin Bordeianu.** Antologia clujeană **Eu port această ființă,** apărută în Editura Dacia, consemnează promițătoarea evoluție a lui **Gh. Pugna** și **Damaschin Hardanț** (Dan Damaschin), ca și a tinerei poete ieșene **Crenguța Diaconescu.**

În sfîrșit, în placheta **Uneori zborul,** recent apărută la editura timișoreană „Facla", am reținut numele tinerelor poete **Olga Neagu** (Olga Naghy) din Reșița și **Gabriela Hurezean** din Oradea.

Mulți dintre tinerii poeți incluși în aceste antologii au fost colaboratori activi ai paginilor pentru elevi din **Amfiteatru,** în perioada 1971—1973, fiind în majoritatea cazurilor debutați ca elevi, între 1968—1971, de **Preludiu,** supliment literar-artistic pentru elevi al „Scînteii tineretului".

★

Cel mai tînăr poet publicat în țara noastră (după Vasile Poenaru) este elevul **Iulian Penescu,** de 14 ani, din Tîrgoviște, căruia Consiliul pionieresc Dîmbovița i-a tipărit o elegantă plachetă de versuri, **Legenda frumoasei,** elogios prefațată de Mihai Negulescu. Poeziile lui se remarcă printr-o gravitate, concentrare, asprime și varietate tematică surprinzătoare.

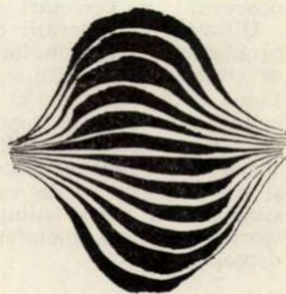
★

Aflăm că tinerilor poeți-studenți **Carolina Ilica** și **Dinu Adam,** colaboratori activi ai **Amfiteatrului** — elevi între 1971-1973, care au obținut premiul I, respectiv al II-lea, la concursul editurii „M. Eminescu" din anul 1973, li s-au definitivat volumul de debut. Le urăm succes. Aceleași bune urări elevilor și absolvenților (majoritatea studenți) care au depus manuscrise la diferite edituri : Gabriel Stănescu, Doina Doru, Oana Chelaru, Vasile Poenaru (al doilea volum ca elev) din București, Marin Constantin (Fierbinți), Olga Neagu (Reșița), Ioan Evu (Hunedoara), Teodor Răpan (Roșiorii de Vede), Paul Balahur, Cătălin Bordeianu (Iași), Ion Mureșan (Cluj).

★

A treia antologie națională a pionierilor (după **Copii-poeți** și **Crisalide**), editată de Consiliul național al pionierilor, **Zîmbetul muntelui,** cuprinde creațiile în versuri și proză în limba română, maghiară și germană premiate la edițiile 1971 și 1972 ale concursului național de creație al pionierilor. Remarcabila calitate a multora din creațiile antologate, ca și frumoasa prezentare grafică fac din această antologie o reușită literară. Dintre cei care erau pionieri în anii 1971 și 1972 și care s-au afirmat între 1971—1973 ca activi colaboratori ai paginilor pentru elevi din „Amfiteatru" îi regăsim pe **Liviu Papadima, Mihaela Opriș, Ioana Crăciun, Irina Vainovski** (București), **Mariana Andreicuț** și **Diana Adamek** (Baia-Mare), **Vivi Anghel** (Găești), **Silviu-Dănuț Popa** (Corabia), **Monica Rohan** (Lugoj).

Viorela Petruț

DIALECTICA IDEILOR

O recitire a surselor originare

Deceniul trecut a înregistrat o reanimare a discuțiilor despre filosofia marxistă, conținutul și originalitatea ei. În continuarea acestora, poate fi înscrisă și cartea lui Radu Florian, **Reflecții asupra filosofiei marxiste** (Editura Politică, 1974). Autorul încearcă o lectură a surselor originare ale filosofiei marxiste și o analiză a unor probleme legate de inserarea în peisajul cultural și social contemporan a gîndirii marxiste.

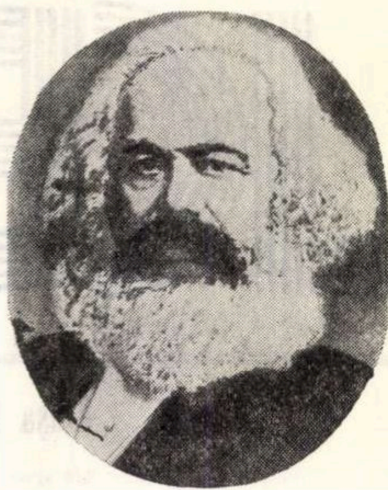
Radu Florian înțelege să se distanțeze de la început de tendințele dogmatice care au dus la o didacticizare a categoriilor marxismului. Se arată cu multă justețe că, „...în timp ce fundamentele filosofiei marxiste au fost create în opera lui Marx și Engels, filosofia marxistă — formulată ca sistem de principii și categorii, așa cum a fost cunoscută ea începînd din deceniul al patrulea și, îndeosebi, în deceniile următoare — a fost produsul unor cerințe didactice de ordin mediu și superior. Sistemul astfel creat constă, în esență, în clasificarea și explicitarea didactică a unor idei din opera întemeietorilor marxismului și nu în dezvăluirea **structurii filosofiei marxiste**, adică a acelor elemente fundamentale — chiar dacă unele din ele au fost inegal elaborate și dezvoltate — care imprimă acesteia caracterul ei specific și coerent, determină inovarea substanțială a problematicii filosofiei și delimitează gîndirea marxistă în cîmpul filosofiei" (op. cit., p. 16). Aceste rînduri reprezintă o reluare absolut motivată a vechii critici gramsciene la adresa tendinței de „a pune în manuale" marxismul. Marxismul nu poate fi cunoscut decît analizînd modul în care operează concret, în situații concrete, întemeietorii săi desprinzînd concluzii din istoria mișcării revoluționare. Nu există o rețetă pentru a fi marxist, dar aceasta nu înseamnă că nu se pot sesiza coordonatele esențiale pe care se înscriu acțiunea și gîndirea marxistă. După părerea lui Radu Florian, esențială pentru marxism este problematica legată de categoria praxisului, de înlocuirea vechii dihotomii materie — spirit cu interacțiunea reciprocă între societate ca subiect și natură ca obiect. În cadrul cunoașterii, obiectul nu apare ca dat, ci ca produs umanizat prin practică. Subiectul este el însuși parte a lumii care e cunoscută. În felul acesta, întreaga realitate umană apare ca o lume a praxisului.

Aceasta nu exclude, însă, o dialectică a naturii. Societatea și natura nu sînt absolut separate. Argumentarea este evident menită să creeze o anumită distanță față de aprecierile negative la adresa materialismului dialectic, venite chiar din partea unor cercetători marxiști (de exemplu, Umberto Cerroni). Tocmai revelarea acestei dialectici a naturii prin intermediul praxisului uman, ideea unității dintre societate și natură, impune, după Radu Florian, o tratare unitară a materialismului dialectic și istoric. Manualele de filosofie marxistă ar trebui să înceapă cu dezvăluirea rolului societății ca subiect în opera de transformare a naturii. Aceasta ar duce la înlăturarea unor tendințe de metafizicizare în prezentarea dialecticii.

Analizînd relațiile dintre filosofia marxistă și științe, autorul subliniază legitimitatea întrebărilor și generalizărilor filosofice. Se accentuează ideea că filosofia marxistă posedă concepte inductive ce se îmbogățesc și se restructurează în lumina noilor date ale științei. Filosofia, deși nu poate pretinde să atingă operaționalitatea conceptelor științei, nu trebuie să renunțe la rigoare și verificare. Mai mult decît atît, se arată că filosofia este implicată în însăși activitatea din științele particulare, în modul în care se structurează întrebările acestora. Spre deosebire de alți autori, Radu Florian nu acceptă existența filosofiei numai ca pură interpretare a datelor oferite de științe ; filosofia contribuie nemijlocit la orientarea marilor descoperiri și la constituirea culturii contemporane.

Foarte interesante sînt considerațiile cu privire la existența unei distincții între filosofia marxistă a istoriei și sociologie. Filosofiei i-ar reveni misiunea analizării corelațiilor între sisteme sociale globale, studierea praxisului la scara întregii istorii, în timp ce sociologia ar studia tocmai aceste sisteme globale. Radu Florian consideră că în cadrul marxismului disciplina cu caracter specific sociologic este socialismul științific, așa cum a fost dezvoltat de Marx și Engels. O asemenea idee ar veni, de altfel, în întîmpinarea observației lui Marx care spunea că el nu a creat un „sistem socialist" (Opere, vol. 19, p. 386) și ar fi o recunoaștere a faptului că teoria socialismului s-a sprijinit încă de la apariția ei în forma științifică pe observații și cercetări concrete.

Ultimele considerații din carte sînt legate de problemele umanismului teoretic marxist. Autorul se situează pe poziții opuse unor cercetători ca Louis Althusser, dar ia în același timp o poziție critică față de o antropologizare sau o axiologizare a marxismului, subliniind cu întemeiată tărie necesitatea unui echilibru între funcția cognitivă și cea cu caracter de valorizare a filosofiei, necesitatea unei rigori științifice crescute în limbajul teoriei marxiste, metafora neputînd sta în locul demonstrației.

Cartea lui Radu Florian cuprinde, deci, o recitire de ansamblu a filosofiei marxiste. Se pun în evidență rezonanțele (de-a lungul întregii opere a lui Marx și Engels) temelor prezente în **Manuscrisele din 1844.** Limbajul lucrării și principalele luări de poziție asupra filosofiei marxiste sînt stabilite, după părerea noastră, sub influența **Ideologiei germane,** autorul situîndu-se astfel echidistant față de interpretările care pun în relief în mod exclusiv lucrările foarte timpurii sau cele tîrzii ale lui Marx. Angajarea antidogmatică mărturisită, prezentarea eseistică fac din această carte o lectură nu numai utilă, ci și un stimul și o iluminare a unor căi de apropiere de filosofia marxistă.

Radu Solcan

Marxismul și dezbaterile de idei contemporane

Deschiderea filosofiei marxiste spre dialogul cu alte orientări filosofice contemporane este un fapt notoriu, care își află îndreptățirea în însăși accepția dialectică a conceptului de adevăr, conform căreia, în ordinea cunoașterii științifice, pretențiile monopoliste se exclud din capul locului. Trebuie însă accentuat asupra faptului că dialogul nu semnifică abandonarea pozițiilor partinice, renunțarea la criteriile marxiste de apreciere a diverselor creații teoretice. Privită prin această optică, lucrarea lui Gh. Al. Cazan, **„Marxismul în gîndirea contemporană"** (Editura Politică, 1974), ne apare ca o tentativă reușită de analiză critică și combativă a unora dintre teoriile filosofice și sociologice nemarxiste contemporane. Pornind de la premisa că marxismul reprezintă în prezent principalul sistem de referință în dezbaterile filosofice internaționale, conștiința de sine a epocii noastre, autorul își propune să prezinte cititorului „accepțiunile diferite care se acordă astăzi marxismului", luînd în considerație „modalitățile variate de interpretare a marxismului și tendințele mai mult sau mai puțin mascate de denaturare a esenței și realității marxismului".

Remarcăm, în acest sens, analiza cu necesitate sintetică, într-o lucrare de dimensiunile celei la care ne referim, dar bogată în aprecieri bine cumpănite, a uneia din direcțiile filosofice de mare răsunet în Occident — Școala de la Frankfurt. Se operează astfel o critică riguroasă a pesimismului istoric marcusian, se pun în lumină viciile lăuntrice ale „teoriei critice" elaborate de gînditorii grupați în Școala de la Frankfurt. Autorul se situează pe o poziție deschis polemică față de interpretarea marxismului în teoriile lui E. Fromm și H. Marcuse, arătînd că acești filosofi postulează un imaginar conflict între Marx și Lenin, între marxism și leninism, mai cu seamă pe traiectul configurat de raportul istoric spontaneitate—conștiință în lupta revoluționară. În opoziție cu tezele marcusiene care afirmă absorbirea proletariatului de către o pretinsă „societate de consum" și deci diminuarea potențialului revoluționar al clasei muncitoare din țările capitaliste avansate, Gh. Al. Cazan relevă faptul că fenomenul reificării nu duce la slăbirea „capacității revoluționare a clasei muncitoare, după cum nu atenuează nici hotărîrea partidelor comuniste de a-l înlătura".

Proliferarea lucrărilor de „marxologie" în Occident demonstrează nu numai sporirea incontestabilă a interesului față de opera lui Marx, dar și existența unor încercări de „recitire" deformantă și denaturantă a lucrărilor clasicilor. Se nasc astfel teorii care alterează esența marxismului proclamînd caracterul cu precădere **etic,** iar nu **științific** al socialismului marxist. Studiind aceste poziții ideologice tendențioase, Gh. Al. Cazan urmărește clarificarea semnificației lor politice, decantarea originii lor teoretice și a izvoarelor lor sociale.

Demascînd subterfugiile scolastice ale unora din acești „reinterpretatori" ai lui Marx, Gh. Al. Cazan nu pierde nici un moment din vedere faptul că marxismul își datorează vitalitatea și viabilitatea caracterului său creator, antidogmatic și inovator, legăturii sale permanente cu pulsul realității istorice : „Marxismul este o gîndire în acțiune și o practică gîndită".

Vladimir Tismăneanu

DIORAMA

Corola de minuni

Unul din poeții cei mari ai acestui veac ieșea în lume cu un vers riscant și tulburător : EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII.

Poezii ca acestea, cu limpezime de crez, pot hotărî la un tînăr poet începutul unui drum decisiv. Dacă se află în prietenie și în înțelegere cu asemenea poezii, tînărul poet află la timp în ce mod ia poezia cunoștință de realitate și cum trece aceasta în poezie, păstrîndu-și neștirbită corola de minuni. Cunoașterea faptică risipește taina nepătrunsului și o alungă, pe cîtă vreme cunoașterea poetică nu poate fi decît o „sporire" a tainei, dar prin aceasta ea rămîne tot cunoaștere. Omul de acțiune, „fiu al faptei", deschide cu mintea lui o cale luminoasă prin bezna tainelor, dar nici el nu reușește să distrugă toate tainele, altfel nu ar mai exista cunoaștere. Atunci cînd omul faptei învinge o taină, el o și înlătură, o trece eventual în istoria științelor, care nu este altceva decît o istorie de taine învinse, ajunsă pînă în marginea celor încă neînvinse. Omul faptei înlătură o taină învinsă, poetul însă și-o asociază, pentru că orice taină învinsă prin poezie păstrează în ea ceva din corola de minuni a lumii. Astfel, poeții se slujesc de toate tainele cu care conviețuiește poezia de cînd există ea. Literatura învinge tainele doar în măsura în care se și lasă învinsă de ele, iar din asta se înțelege că în literatură taina și misterul nu reprezintă nicidecum bezna și necunoaștere, ci doar modalități cucerite, prin care se exprimă frumosul ce ne înconjoară. Realitatea trece în poezie împreună cu ceea ce are ea misterios în sine, iar aceasta este o parte incomensurabilă, este tocmai prilejul, șansa realității de a se lăsa redescoperită de către fiecare poet și în toate epocile.

Nimic nu explică mai bine aceste raporturi decît uluitoarea comparație de care s-a slujit Blaga însuși în poezia despre care discutăm. Omul concret „sugrumă" taina „nepătrunsului ascuns" — aceasta fiind de fapt misiunea lui — tot așa cum lumina zilei alungă dintr-un loc întunecimea. Poetul folosește însă alt soi de lumină, o lumină complice, asemănătoare luminii selenare care „mărește și mai tare taina nopții". Cu cît lumina lunii este mai bogată și mai amplă, cu atît noaptea se face mai misterioasă, deși pare a se limpezi. Așadar, poezia trimite în nepătruns o rază selenară, această rază luminează adîncurile, dar sporește totodată din propria ei făptură și misterul realului.

Luînd astfel lumea în stăpînire, poezia îi descoperă corola de frumuseți (am spune și de adevăruri), lăsînd însă tuturor eterna bucurie de a redescoperi. Este elogiul suprem care se aduce frumuseții acestei lumi. Atît de bogată, corola de minuni, și atît de nețărmurită ! Parcă niciodată mai bogată decît acum, spre sfîrșitul primăverii, cînd toate frumusețile pămîntului dau într-o splendoare care te uluiește și te umilește. Înflorește răchita albă, iar aerul din jur se face greu de miere, înflorește socul și amintește de ape răcoroase, înflorește iasomia, iar aerul din jurul ei este puternic, parcă ieșind din tuburi de orgă. Minta sălbatică înnebunește ierburile cu tirania imperiului ei mirositor, măcieșul ține prietenie drumurilor și rătăcirilor.

Spunem de multe ori că ale noastre cuvinte nu reușesc să cuprindă tot ceea ce de fapt simțim. Cînd această corolă de minuni ne invadează cu atîta bogăție de frumusețe, ar trebui — poate — să ne bucurăm că nu o putem cuprinde în cuvinte. Aceasta pentru că există și frumuseți neechivalente. Poezia își recunoaște uneori, în fața acestor minunății, neputința, dar aceasta este și o bucurie, o ascunsă iluzie. Întrucît numai astfel citirea unei poezii devine participare și la ceea ce ea nu împlinește. Amintindu-ne de crin, scriem poezia cuvintelor noastre, cuvinte care înconjoară crinul. Cu ele mîngîiem apoi în memorie crinul adevărat.

Dinu Flămând

POEZIE

Cultivarea uneltelor

Constanța Buzea

Începutul e greu. E greu pentru că tinerii, presimțindu-și talentul și voința, nu le pot dovedi repede. Începutul e greu și pentru că nu-ți găsești la timp un îndrumător dispus să-ți pună la dispoziție timpul său, și pentru că nu totdeauna locul pe care-l meriți printre incepători este liber. Începutul e greu, în continuare, și pentru că, din grija prea mare față de susceptibilitatea poeților incepători, oamenii nu se îndură să spună NU, și, astfel, păstrîndu-și efemere relații de prietenie cu cei care le solicită sinceritatea și gustul, rănesc, bineînțeles invizibil, timpul celor care scriu, și vor mai scrie cîțiva ani buni, în zadar. Foarte puțini dintre cei care vor să intre au discernămînt. Ei nu și-l capătă decît după ce au muncit alături de ei, disciplinat și cu convingerea că nici o încercare a lor nu trebuie privită cu suspiciune. Cum nu le poți cere să părăsească rîndul înainte de a le fi dovedit că nu aici este locul lor, trebuie să te străduiești să le stingi și bănuiala, justificată de altfel, că nu vei fi dispus niciodată să faci cuiva vreo concesie la capitolul calității. Se știe bine că așa-numiții poeți refuzați rămîn toată viața cei mai aprinși căutători de soluții estetice în cărțile de poezie ale celor aleși, și că ei urmăresc cu credință litera.

Îi stimez cu adevărat pe cei care se angajează să susțină ingrata rubrică de poștă a redacției, pentru că sînt convinsă că și de competența lor depinde, într-o serioasă măsură, valoarea paginilor care se vor scrie în viitor. Este vorba de un efect întîrziat, și așa trebuie să fie, al muncii lor cu începătorii.

N-am înțeles prea bine de ce unii tineri, care au publicat pe ici, pe colo, întrebați din prevedere, dar și din curiozitate, dacă i-ar deranja un răspuns la această rubrică, au ripostat prin a-și retrage poemele. Surîsul lor nu mi s-a părut timid în acel moment, iar graba lor a decis că ei știu cîte ceva, dacă nu chiar totul, despre impostură. Adică preferă să fie publicați cu poezii fără valoare, decît să aștepte o fixare cinstită și grea, a direcției lor în artă. Ei vorbesc de o consacrare prin publicare, de o consacrare prin girul oferit de revistele care-i publică, un gir cîteodată abstract și care-i lasă curînd în voia sorții, să se descurce cum pot în situația creată. Mi se pare nefiresc să dorești să fii publicat și să nu-ți pese dacă, după cîteva apariții, ești compromis pînă la a nu mai avea cititori. Un cititor, odată dezamăgit, va sări peste numele tău și peste textele tale.

*

DUMITRU MĂLIN. Sînteți tristețe eminesciană, plus starea de milă liniștită care te cucerește la Esenin, dar mai ales acest final de elegie : **Azi mi-e bolnavă Miorița, mamă / O doare-apusul, cînd va fi să fie, / Dă-mi fluierele toate și-o năframă / Și-o lacrimă de-a ta, să mă învie...** ca un fruct frumos, căzut la piciorul pomului, și care se culege sub titlul **A fost o nuntă, și-a căzut o stea.**

MIRCEA DUCA. **Purtăm în noi neliniștea / ca pe-un oraș străin** — poate singurul moment liric împlinit, și destul de puternic să poată declanșa un poem despre contemporaneitate. Păcat că impresia bună dispare din cauza unor teribilisme ca **sfîrcul apei** și **elogiu olfactiv.**

ION IOVAN. **În fiecare dimineață / această nevăzută femeie de serviciu / aruncă la coșul de gunoi / hîrtiile...** Trecînd peste siguranța cu care ne arătați o femeie nevăzută, vă întreb ce legătură există între spectacolul pe care ni-l oferă **această** doamnă Griffin și finalul **Nostalgiei rupestre ?** Ar fi trebuit să încercați să demonstrați. În rest, scrieți versuri inspirate, grele de poezie, transcrieți stări fragmentare de vis, folosind un ritm poate prea puțin îngrijit.

R. REDNIC. Cine v-a vîndut pe-un zar ce pierde, rămîne pentru totdeauna în posesia acelui zar lipsit de noroc și nu va avea prilejul să citească frumoasa **Romanță** pe care ați scris-o.

GEORGE DINU. Cele cîteva versuri notabile prin înțelepciunea stărilor, **Acoperit de umbra semînței, / Sînt, oare, dincolo de noi / Cristale reci, În cîntecul de leagăn al lupilor, Pentru fiecare frunză / vine o toamnă** — nu sînt în stare să estompeze impresia rea pe care ți-o lasă alte versuri — mai numeroase, din păcate, **— Te chem / În ceasul leșinat, Șchiop / sărind peste băltoacele trupului meu / mă caut / ... / Urlu pe Bărăganul din mine.**

DAN DOREL. E clar că sînteți un lector credincios. Vă contaminați ușor, sincer impresionat de tonul marilor înaintași. Nu este un semn rău, dacă aveți destulă răbdare și destulă liniște interioară pentru traversarea fiecărui versant. Nu ignorați, acumulînd, faptul că existați și sînteți, deci, dator, obligat, față de propria dumneavoastră viață.

IOAN I. HERESCU. **Cioplind, Coborînd** și **Stare de veghe** — trei poeme ca tot atîtea lacune, din unghiul de vedere al poeziei.

DAN MUȘEȚ. Cele mai multe din poemele de dragoste care au ajuns în redacții sînt comentarii tulburi la scene de o adîncă intimitate. Transcriind cîte ceva din iluzia lor sentimentală, poeții se liniștesc, și vremea lor se trece într-o vagă impresie de împlinire. Și, totuși, de ce să facem din redacție prima noastră confesoare, și de ce nu dăruim poemele de dragoste întîi ființelor în cauză ? Credem că, tipărite, aceste texte vor fi mai convingătoare, vor cîntări mai mult? **Cu ochii mari, întinși ca niște stepe** nu vă amintește de eminescienele **pustii ca niște stepe ?**

GHEORGHE BLENDEA. Citez cu încredere din **Ars poetica : Aș vrea să-mi spui / atîta timp cît nu mă tem / să stau drept în lumină, / aș vrea să-mi spui / pentru ce și-n umbra mea / trebuie să caut o fărîmă de vină, / aș vrea să-mi spui, / ce altceva s-a mai născut / în această clipă, / aș vrea să-mi spui, / ... / să-mi pot căuta / și cealaltă jumătate de aripă.** Sînteți, rugînd și întrebînd, capabil de bunătatea plină de cruzime a copilului contrariat și speriat de prima lui îndoială. Celelalte poeme sînt, în schimb, rarefiate, cu numai o umbră de arhitectură poetică, și care nu trebuie, distrugîndu-se, să vă impresioneze evoluția, care poate fi frumoasă. Sînteți prea sensibil și, cuvintele, simțind aceasta, vă pot transforma, răzbunătoare cum sînt, într-o țintă sigură.

SORIN VÎNĂTORU. Aș vrea să treceți peste orice și să luați în considerație eticheta pe care încerc să v-o prind, cu sfială, la rever. Din poemele dv. s-ar putea alcătui o antologie a grandilocvențelor. **Metalic timp / Nervos — / melc de vînt / orbiți (!) din propria mișcare / tot bolborosind / vă-ngrășați / spoind obscurele camere ale arhaicului / cu zgîriinde actualități. / / Fără să știm, / mișcarea noastră zglobie / imens umflîndu-se — / vîscoasă, tăcerea trecutului** /, (vers titlu) **vibrînd în urma noastră.** După parcurgerea acestui text (și ca el, adică de același calibru, ne-ați fericit cu încă nouăsprezece) am avut o stranie senzație de eliberare dintr-o periculoasă mașină sonoră.

Concursul de poezie „IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU"

Deschis tuturor studenților Centrului universitar București, inițiat de Consiliul asociației studenților comuniști al Facultății de limbă și literatură română, concursul de poezie „Ienăchiță Văcărescu", ediția a II-a, care s-a încheiat de curînd, a constituit un semnificativ eveniment cultural studențesc al acestei primăveri.

Concursul, dedicat celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării și Congresului al XI-lea al partidului, a stat sub acel minunat calm testamentar prin care poetul Ienăchiță Văcărescu rămîne profund și definitiv valabil pentru o întreagă istorie vie a literaturii noastre : „Urmașilor mei... / las vouă moștenire / Creșterea limbii românești / Și-a patriei cinstire". Anul acesta, numărul participanților a depășit cifra de 40. Ca și la prima ediție, s-au acordat un singur premiu I și cîteva mențiuni de participare. La prima ediție a fost distinsă studenta **Irina Gorun.** Anul acesta premiul a fost cîștigat de **Ștefan Dincă.** Din juriu au făcut parte Ov. S. Crohmălniceanu, președinte, George Munteanu, Dumitru Micu, Mircea Martin (din partea cadrelor didactice), Constantin Sorescu din partea Consiliului A.S.C. și Andrei Roman, actualul secretar al cenaclului „Junimea".

Festivitatea de premiere s-a desfășurat în amfiteatrul Odobescu. Laureatul a primit o diplomă desenată de Emil Chendea (cel care a realizat și mapa ediției „Miorița" cu disc), cît și un substanțial premiu în cărți. Festivitatea s-a încheiat cu un frumos spectacol de poezie. Au recitat toți cei care au fost remarcați în acest concurs.

Acesta a fost evenimentul. Rezultatele lui vor putea fi apreciate, mai temeinic și cu cîștiguri evidente, în chiar evoluția poeților remarcați cu acest prilej. Îl publicăm pe ȘTEFAN DINCĂ, cu convingerea că merită din plin titlul de laureat pe care l-a primit.

C.B.

Se aprinde steaua

Se aprinde steaua-n ochii mireselor cînd trec,
Pădurea mă-mpresoară și arborii-s cuminți,
Pescarii trag prin mine un fluviu la edec
Și-mi luminează fruntea cu doruri de părinți.

În satul meu, acasă, salcîmii încă ard
Ca ochii mamei duse spre rădăcina ierbii,
Cocoșii cîntă-a vreme, a ducă și-a hazard.
De-atîta dor de casă îmi cresc în sînge cerbii.

E noaptea ierbii

E noaptea ierbii un apus de prinți
La porțile cetăților căzute
Pe unde vin doar lupii după ciute
Amestecînd vifornița în dinți.

Trec anii mei ca șerpii prin părinți,
Și fetele rămîn aproape mute
În turnul cu nisipuri necernute
Din Dobrogea legendelor cu sfinți.

La geana mării zeul se închină
Și curg pe scut monezile de vînt
De unde ? Dincotro ? Și pînă cînd ?

Același glas, aceeași rădăcină
Lovită cu miracol de lumină,
Mă fac să îndrăgesc acest pămînt.

Ștefan Dincă

CONVORBIRI COLEGIALE

PROZĂ

Doar trei nume

Tudor Octavian

În ce mă privește, încep să cred că totul sau aproape totul se lămurește cînd judecăm cu seriozitate temele. Nu mă refer, bineînțeles, la accepția nevoiașă a termenului, promovată în manualele de literatură, unde „tema operei" este, de obicei, un domeniu al vieții sociale, ci la sensul pur și rodnic, care indică întotdeauna convingerea filosofică de la temelia creației. Rar, foarte rar, proza primită la redacție conține **temă.** Sau, ca să fiu mai clar, o **supratemă,** o neliniște fundamentală a intelectului, capabilă să facă faptul comun transparent și totodată de o excitantă întunecime. Cînd prozatorul simte tăria supratemelor, el simte, atunci, și plăcerea cutezătoare a construcției. Narațiunea ar fi relatarea inocentă a unui șir de întîmplări — plicticoase ori captivante prin ele însele și prin verbul celui care le adună — iar opusul acesteia, opera de montaj.

Cîteva din povestirile pe care le citesc au subtile „valori de montaj". Un caz care merită discutat e și acela al scrierilor care pornesc dintr-o bună intuiție, dar o pierd pe drum, din lipsă de curaj sau, pur și simplu, dintr-un insuficient exercițiu.

VICTOR TEODORESCU îndrăznește cu „A treia naștere" — proză publicabilă — o construcție personală, susținută de un scris sobru, unde melancolia schimbărilor tinereții, a timpului care trece, vine de pretutindeni, din ton, din ritmul de recitat al prozei, din cîteva rare și bine conturate căderi în ironie și banalitate. Construcția pe care o discut nu e din cale afară de ingenioasă. E proprie însă și, deci, eficace. Victor Teodorescu intersectează, cu o anume logică neglijentă, două povestiri : prima — a unui cuplu urmărit de nervi și placiditate, a doua — a cîtorva „experiențe de viață" în familie. Este, în fond, o povestire despre ce și cînd înveți din viață, cu meritul unei suprateme pasionante : suferințele cunoașterii. Deși e puțin probabil ca titlul să plece de aici, amintesc că verbul „a cunoaște" vine dintr-un mai vechi latin „a te naște odată cu...".

Tot o intersecție de motive practică și **Eugen Mihăescu** în „Vești din agricultură", proză inclusă în paginile acestui număr. Cu amintirea presantă a unor lecturi din Dos Passos, Mihăescu reușește, totuși, un lucru nou. El povestește (narează !) aventura unui țăran tînăr, care, devenit peste noapte lucrător în port, are un accident și se întoarce în sat. Ar părea să fie vorba despre o inadaptare, dacă Mihăescu n-ar ști să adauge, pe drum, fără nici o legătură cu motivul principal, mici povestioare (fragmente din articole de gazetă, știri de la radio și mica publicitate, știri de magazin pentru toți) care produc o ciudată impresie de vitalitate, de viață grăbită, de tulbureală atrăgătoare. Tema e, desigur, fascinația luptei și fascinația căderii și nu un accident de muncă și o stare de dezrădăcinare. E prea grăbit mersul lumii noastre de miliarde, ca să mai aibă gravitate neșansa persoanei. Povestirile în care Mihăescu își propune să nareze după tipic o întîmplare, cu scrisul său exact și circumspect, sînt destul de plictisitoare. Întrevăd soarta bună a prozei sale în cazul în care nu va voi cu tot dinadinsul să descrie o situație.

Un prozator extrem de sensibil, cu vocația limpede a construcției este **ION BOLOȘ** din Cluj. În „Tabloul" el procedează astfel : pictează hiperrealist o întîmplare, șterge tabloul și pe fondul difuz, dar cu unele urme de imagini, repetă prima imagine sau o variație a ei. Și așa, de mai multe ori. Dintr-un amestec de timpuri, de neclarități și de preaclaruri, iese o proză curioasă, șocantă. Tema e veșnicul conflict real — imaginar. O proză nu prea ușor de străbătut, dar la cuvînt delectabilă. Cîteva crudități și unele nimicuri o fac mai greu de dus la tipar.

Un frumos exemplu de ratare îmi pare „Drumul spre Nord" — povestire fantastică de **ION MANEA.** Spun **frumos,** cum spune uneori și medicul despre o rană că e frumoasă. O persoană află într-o zi două realități perfect asemănătoare, acolo unde știa și se obișnuise să știe numai una.

E un story de film mut. În loc să fie dus pînă la capăt și în progresie geometrică — așa cum pare a porni —, se oprește la finele anecdotei. Scrisul — spre deosebire de scrisul unei alte povestiri de Ion Manea, „Institutul" — prețios, măreț, cu gongorisme și alte tipuri de exagerări venind dintr-o apreciere greșită a scopului și a puterilor — e aici curat, cu o suavă undă de perplexitate care ajută perfect tema, sau, mai bine-zis, sfertul de temă. Oricum, Ion Manea poate să dea și proză bună, în totalitate.

Dosarul cu proză de interes pe care-l țin, firește, deschis cuprinde cîteva povestiri bune sau aproape bune semnate de **LETIȚIA VLADISLAV, CONSTANTIN ANTONESCU, ION DIACONU, MIHAI DINU GHEORGHIU, NICOLAE STAN.** Pentru un dialog colegial veritabil și cu argumente, ar fi nevoie însă de mai multe titluri. Le aștept.

EVENIMOND

CARTEA STRĂINĂ

Sarajevo: Poezia ca spectacol

„Sarajevo, aprilie 1974“ înseamnă, pentru cel ce a fost acolo, poeți din Turcia, Franța, U.R.S.S., Ungaria, Cehoslovacia, Belgia, Norvegia, Grecia, R. D. Germană, Cuba, Tunisia, Iugoslavia, România. Cel ce n-a fost niciodată acolo, sau în altă parte la o manifestare de acest gen, se va mira, desigur, văzînd studenții sau nestudenții din Sarajevo, din Tuzla, din Zenica, din Mostar, umplînd sălile, pentru a asista la spectacolul poeziei lui Robert Fernandez Retamar, a lui Walter Haesaert, a lui Pierre Oster, a lui Stevan Rajekowié, a lui Vilem Zavasta, a Desankăi Maksimović. Este, desigur, un lucru ciudat, să auzi cuvinte și să nu le înțelegi sensul, dar este un lucru dintre cele mari ale lumii să auzi ritmuri, să auzi ape interioare în cuvinte, să auzi pietre care se ciocnesc într-un cuvînt, făcîndu-l scînteie, făcînd scînteia flacără, făcînd flacăra din nou cuvînt, alt cuvînt, cuvinte care compun o poezie, desigur alta și desigur aceeași cu cea rostită de poetul străin, din altă țară sau chiar din alt continent, ridicat în picioare și rostind direct poezia țării lui, a lumii sale, pe care parcă începi s-o cuprinzi mai bine cu sufletul decît — probabil — cu mintea, după lectura monografiilor și articolelor, istoriilor și enciclopediilor, scrisorilor de-acolo și amintirilor.

O lume întîmpină poeții veniți din alte țări la Sarajevo. Lumea întîmpină poetul, poetul deja intrat în manualele școlare, Izet Sarajlivć, sau poetul tînăr Ahmet Muhamet Imamović, sau poetul tînăr Stevan Tontić, sau poetul tînăr Radovan Karadjić, sau tinerii sau mai vîrstnicii anonimi din săli, pe care-i vezi în general și îi auzi în general, dar ai senzația acută a fiecăruia, fără un chip precis desenat, acolo, alături de tine.

Dacă anul acesta au fost prezenți douăzeci și patru de poeți, asta nu înseamnă că acolo, în acest aprilie, au fost numai ei. Au fost întrebați și li s-a vorbit despre Hans Magnus Enzensberger, prezent la una dintre edițiile trecute ale festivalului, despre poeți care au fost sau nici n-au fost acolo fizic, i s-au spus celui care venea din România nume : Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ileana Mălăncioiu, Grigore Hagiu, Ana Blandiana, Nina Cassian. Ordinea este, desigur, aleatorie, precum întrerupte și cu un mic aer întîmplător, în sensul de „împotriva istoriilor literare“ și **pentru** istoriile sentimentale ale poeziei, au fost monologurile, dialogurile și plurilogurile, rostite într-o sală sau alta, în holul hotelului „Bristol“ sau la conferința de presă.

Și mai este acel schimb sentimental de cărți, de adrese, de semnături, care dă tuturor acestor oameni, altminteri maturi, aerul unor școlari ce se despart pentru o vacanță mare sau pentru totdeauna. Și mai sînt ochii ciudați ai poeților din toată lumea, care seamănă între ei și vorbesc aceeași limbă, numită poezia.

Nicolae Prelipceanu

Îmi amintesc nesfîrșitele ore petrecute pe punte, în așteptarea Oceanului. Ne îndreptam spre Gibraltar, era o după-amiază frumoasă de iarnă caldă, însorită, de iarnă mediteraneană. Marea încrețea în jurul nostru volane albe și tîram în urmă o strălucită trenă de pescăruși sătui și decorativi. Stăteam pe cea mai înaltă punte de la provă, cu ochii țintă înainte, așteptînd

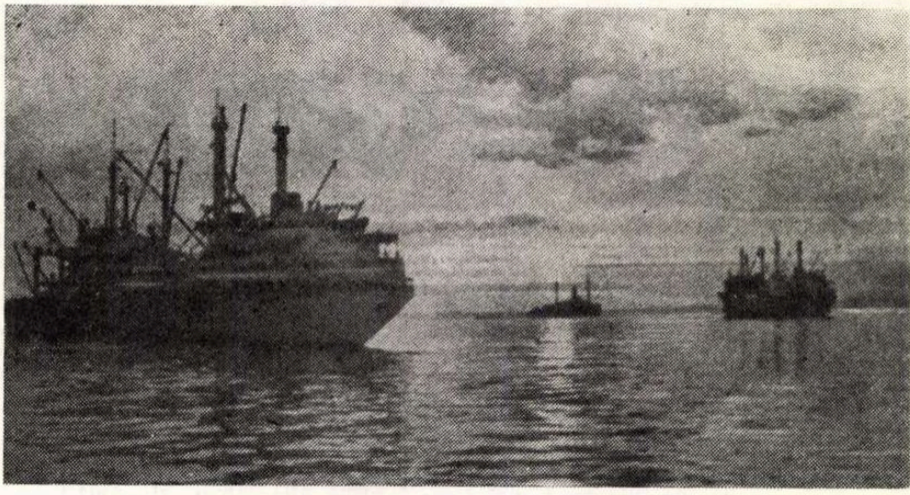
Scrisoare din America :

Oceanul

sugrumați de emoție clipa în care cele două orizonturi, desenate tremurat de o parte și de alta, vor începe să se apropie, lăsînd între ele numai o poartă îngustă spre Ocean. Pîndeam apropierea Africii de Europa. Așteptam clipa și încercam s-o îndepărtăm. Un asfințit imperial, îngrămădind nori întunecați pe un fond intens roșu, ne convingea solemn de iminența ritualului. Dar clipa se amîna singură și noi o pîndeam tot mai confuzi în amurg, tot mai puțin siguri că urmează să vină sau dacă nu cumva a trecut. O clipă despre care încercam să ne îndoim că există. Gibraltarul nu era poate decît o noțiune din cărțile de istorie, o noțiune simbolică poate. Încăpățînarea de a vedea Coloanele lui Hercule nu fusese probabil decît interpretarea abuzivă a unui simbol. Dar atunci poate că și Oceanul de dincolo de ele era la fel de ipotetic...

A trebuit să lăsăm în urmă Lisabona, să zărim cu o ultimă privire întoarsă marele monument al descoperirilor geografice, ca să înțelegem deodată, din inefabila schimbare a legănatului navei, din abia simțita modificare a culorilor din aer și de pe ape, că ne-am rupt de Europa. Și poate pentru că în mintea noastră Oceanul era o noțiune senzațională, exotică, opusă Europei, el putea să înceapă numai acolo unde Europa se sfîrșea. Aproape pe nesimțite, aproape fără să prevedem, orizontul ne-a închis rotund. Uriașul cerc legănător în mijlocul căruia ne aflam singuri era numai baza cupolei pe care cerul o răsturnase deasupra noastră. O calotă asemănătoare se mișca probabil sub noi. Și am simțit deodată că locuim un glob, un mirific glob, jumătate cer, jumătate apă, ținut în spațiu de raza încordată a privirii noastre. Pămîntul nu mai exista. În lipsa lui, cele două elemente primordiale suplineau un univers întreg prin esențele lui. Cu cîtă înțelepciune dispăruse Atlantida ! Treceam poate peste imperiile ei adormite cu modestie și, dacă ne uitam mult timp în jos, începeam să zărim, dincolo de cortinele mișcătoare ale apei, fantasticele ei ruine, mormintele și patimile ei. Asta era senzația pe care o lăsa în noi ziua, cu ambițiile ei de a lămuri totul, de a arăta — cît mai multe și cît mai limpezi — amănuntele ce te împiedică să mai vezi ceva. Seara, cînd stelele apăruseră rînd pe rînd în întunericul atotstăpînitor, nestînjenit de nici o altă lumină, era evident că anticii aveau dreptate ; că sîntem înveliți într-o sferă de cristal vinețiu, învelită la rîndul ei într-o altă sferă, și în altă sferă, că stelele sînt focuri nestemate încrustate pe aceste fantastice petale transparente care ne ascund ca pe niște semințe ; că toate aceste globuri se cuprind unele într-altele, alunecă între ele și e destul să rămîi o clipă singur cu sufletul tău pentru ca să poți auzi, în liniștea mare, muzica sferelor.

Ana Blandiana

• ITINERAR

În editura Gallimard a apărut o nouă carte a lui André Malraux, „La tête d'obsidienne“, care are ca pretext dialogurile sale cu Picasso, purtate în atelierul artistului de la Paris. O carte despre confruntarea civilizațiilor, despre contraste și momente de vîrf în istoria artei: o incursiune vibrantă, erudită, captivantă, care amintește neliniștea „Condiției umane“. • Wroclaw-ul a fost, cu o lună în urmă, gazda celei de-a XI-a ediții a Festivalului național de jazz, manifestare organizată la inițiativa Uniunii socialiste a studenților din Polonia. Cei mai buni la a XI-a ediție a Festivalului „Jazz pe Odra“ sînt membrii formației „Spisek Szescin“ din Wroclaw (premiul I și diploma de laureat), formația cracoviană „Extra ball“ — premiul II și formația „Kwintet“ din Katovice — premiul III. • Editura americană „Johnson Reprint Corporation“ a facsimilat în 12 volume celebrul „Codex Atlanticus“, care însumează toate manuscrisele lui Leonardo da Vinci (schițe, adnotări, planșe) donate de acesta prin testamentul din 1519 unui discipol fidel, Francesco Melzi. Aventura complicată a manuscriselor lui da Vinci s-a încheiat. Restaurarea, începută în 1962, reprezintă un remarcabil act de cultură, facilitînd cunoașterea lui Leonardo da Vinci în toată complexitatea sa de gînditor renascentist.

Wellek și istoria criticii

În eseul său, **O hartă a criticii europene contemporane,** din volumul **Discriminations** (1970), R. Wellek făcea următoarea precizare : „Mulți ani din viața mea m-am ocupat cu scrierea unei Istorii a criticii literare moderne, de la mijlocul secolului al XVIII-lea și pînă în prezent. Au fost publicate patru volume, dintre care două în 1955 și alte două în 1965, care duc expunerea pînă la începutul secolului XX“. Dată fiind apropiata publicare a primelor două volume din această operă în limba română, am socotit de cuviință să ne oprim asupra modului în care profesorul american înțelege să expună devenirea gîndirii critice.

În prefața primului volum, autorul insistă asupra ideii că o întreprindere de acest gen nu este doar un prilej de a examina evoluția literaturii din perspectiva gîndirii critice, ci și un prilej de a lumina situația actuală a criticii, modul de întîlnire a acesteia cu trecutul fiind deosebit de elocvent. Cercetînd metamorfozele criticii din acest unghi de vedere, el ajunge la concluzia că o expunere a ideilor despre literatură, formulate între anii 1500—1750, reprezintă o problemă exclusivă de istorie literară.

Modernizarea **demersului critic** începe, după opinia sa, în jurul anului 1750, cînd se accentuează și diversificarea **demersurilor intelectuale** spre opera literară. Dar, spre deosebire de alte puncte de vedere, exprimate în diferite împrejurări, René Wellek simte nevoia să precizeze de la început că, în această operă, noțiunea de critică va avea o accepție foarte largă. Ea însumează aprecierile despre cărți și autori, critica de direcție și cea aplicată, mărturisirile privitoare la gustul literar, precum și ideile conexate cu teoria literaturii. În felul acesta, autorul nu are în vedere numai cele mai diverse modalități de configurare a actului critic, ci și toate relaționările posibile cu teoria literară, filosofia, estetica, ca și manifestele literare cu caracter programatic. Spiritul echilibrat al acestui cercetător erudit îl ajută să evite orice viziune deformantă asupra actului critic. Faptul acesta devine de domeniul evidenței prin însăși ponderea mai mare pe care autorul o acordă criticii literare, în raport cu spațiul pe care îl ocupă celelalte discipline anexe.

Primele două volume din această monumentală operă însumează dezvoltarea criticii dintre anii 1750—1830. Autorul consideră că în această perioadă au fost subliniate unele aspecte ale gîndirii critice, valabile și astăzi. Dacă în intervalul 1550—1750 nu a apărut nici un fenomen nou în gîndirea critică, în raport cu antichitatea, cu această dată se configurează era **criticii moderne.** Deși R. Wellek distinge în perioada antică **critica de autoritate**, deosebită evident de cea de **gust** sau de cea **rațională,** izvoarele ei rămîn în general aceleași. Ele sînt reprezentate de **Poetica** lui Aristotel, **Ad Pisones** de Horațiu, **Institutiones** de Quintilian și **Tratatul despre sublim** al lui Longinus. Influențat de școala germană, profesorul american consideră că critica literară face parte din **Geistesgeschichte,** legătura sa directă cu creația literară din anumite epoci fiind destul de elastică. Critica literară reprezintă însă, în același timp, o parte din istoria generală a culturii. Faptul acesta îi permite lui R. Wellek să nu extrapoleze niciodată critica literară din sfera de influență a celorlalte științe umaniste, nici din contextul social-istoric în care aceasta s-a cristalizat. Deși criticul american nu se oprește asupra unor date biografice prin care să explice operele unor autori, el nu se distanțează niciodată de aria-matcă ce i-a generat. În felul acesta, **istoria ideilor** nu duce la descifrarea unor **legi izomorfice,** ci la un vast tablou sincronic ce însumează contribuțiile naționale.

Romul Munteanu

amfiteatru

Adresa redacției : București, str. Schitu Măgureanu nr. 9. Abonamentele se fac la toate oficiile din țară sau la difuzorii voluntari din școli, universități, instituții. Costul abonamentului : 12 lei pe an. Pentru străinătate, abonamentele prin ROMPRES-FILATELIA — București, Calea Griviței, 64—66. P.O.B. — Box 2001.

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“

Colegiul de redacție al revistelor „Viața studențească“ și „Amfiteatru“

Costin Antonescu, Ion Cristoiu (redactor șef-adjunct), Ion Dima, **Nicolae Dan Fruntelată** (redactor șef), Stelian Moțiu, Ladislau Mülfay, Ion Sasu, Mihai Tatulici (secretar general de redacție), Mihai Todosia, Delia Trifu, Gheorghe Văduva.

Prezentarea grafică : Tiberiu Petrescu

În prima sîmbătă după sesiune, cenaclul „AMFITEATRUL ARTELOR“ este invitatul studenților mediciniști din București. Vom propune, la această a doua întîlnire cu cititorii, noi talente studențești în poezie, plastică și muzică — la clubul „Medicinistul“, avanpremiera unora dintre paginile revistei „Amfiteatru“ din luna iunie.